

de nacht van
collectieve
KRACHT

OPENING

TINE DE MOOR | COLLECTIEVEKRACHT
NATASJA VAN DEN BERG | DAGVOORZITTER

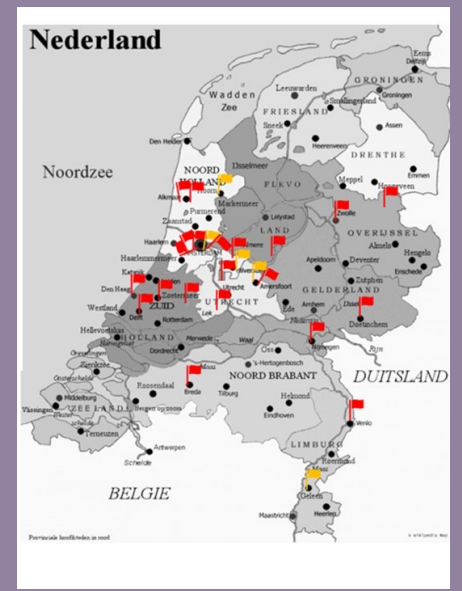
de nacht van
collectieve
KRACHT

RONDE 1 | 15:00-15:45

SOCIALE INCLUSIE EN BEHOUD VAN EIGENHEID

ESMERALDA VAN DER NAATEN | MEETELLEN
JESSICA DE RUIJTER | LANSO

meetellen
V AMSTERDAM

de nacht van
collectieve
KRACHT

RONDE 1 | 15:00-15:45

SOCIALE INCLUSIE EN BEHOUD VAN EIGENHEID

ESMERALDA VAN DER NAATEN | MEETELLEN
JESSICA DE RUIJTER | LANSO

de nacht van collectieve **KRACHT**

RONDE 2 | 16:00-16:45

BURGERINITIATIEVEN CREËREN VITALE WOON-
EN WERKGEMEENSCHAPPEN

ROLAND KLUSKENS | GEMEENTE ARNHEM
INA HORLINGS | RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

#NachtvanCollectieveKracht

met steun van:

Blauwe (wijk)
ECONOMIE

'MET ELKAAR, VOOR ELKAAR!'

Welkom
in
HET SPIJKERKWARTIER
GEZOCHT
AANPAKKERS
OM HET ANDERS TE ORGANISEREN
VOOR HET
GEZAMENLIJKE BELANG!

Partnerschap 4 domeinen

Methodiek dBWE

Wijk als huishouden

Circulaire, inclusieve wij(k)economie

Sociale wijkondernemingen zijn cruciaal

BuurtBaanBureau als HR motor

Blauwe(wijk)
ECONOMIE

Dazō
125

BUURT
BAAN
BUREAU

bakkerij
om van Otterloo

GROENE
RIJDEURS

HAN
van hall
larenstein
university of applied sciences
WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH
Het Groene
Brain

Circulair Spijkarkwartier

SPIJKERBED

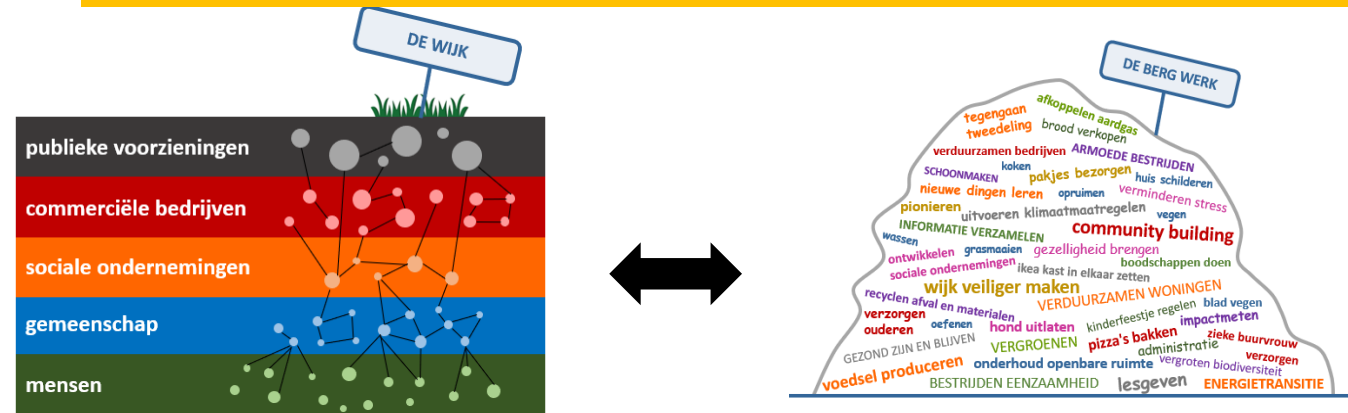
SPIJKERZWAM

BuurtGroenBedrijf

Spijkerenergie
voor de buurt, door de buurt

Talent wijkbewoners verbinden aan berg wijkwerk

...bijvoorbeeld in de energietransitie

BuurtBaanprofiel Oma Jansen, zolder isoleren, Spijkerstraat 125 Arnhem

Van BuurtBaanBureau, via BuurtKlusBedrijf ...naar BuurtRenovatieTeams

JOUW SPIJKERKWARTIER
WERKT SAMEN AAN DE ENERGIE-TRANSITIE EN NOG VÉÉL MEER!

university of
groningen

*‘Place-shaping’ als collectieve kracht:
een reflectie op de rol van leiderschap,
waarden en vindingrijkheid*

Prof. Dr. L.G. (Ina) Horlings, L.G.Horlings@rug.nl
Sociale Planologie, University of Groningen
Nacht van CollectieveKracht 16-9-2022 Rotterdam

RECOMS: www.recoms.eu

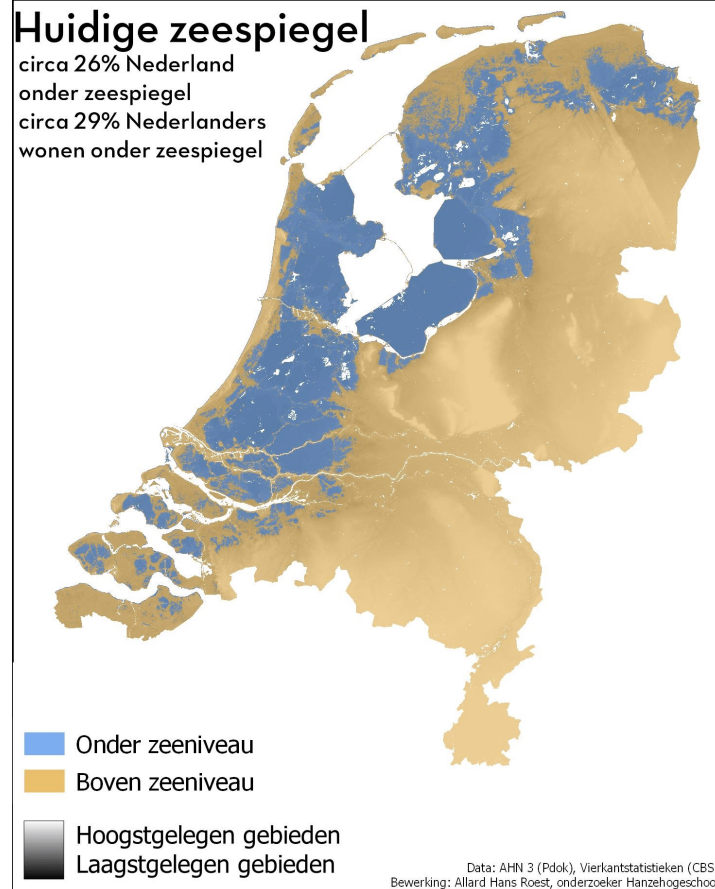
This project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under the Marie Skłodowska-Curie grant agreement No. 765389.

De Urgentie

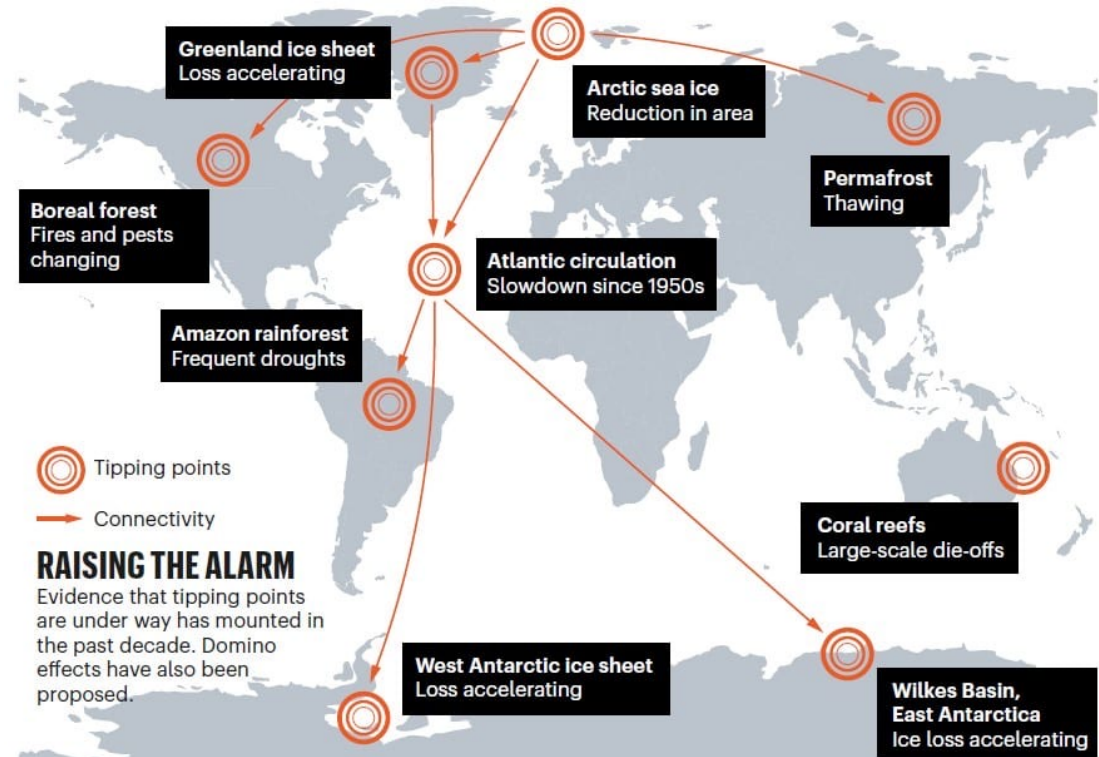
Huidige zeespiegel

circa 26% Nederland
onder zeespiegel
circa 29% Nederlanders
wonen onder zeespiegel

9/22/22

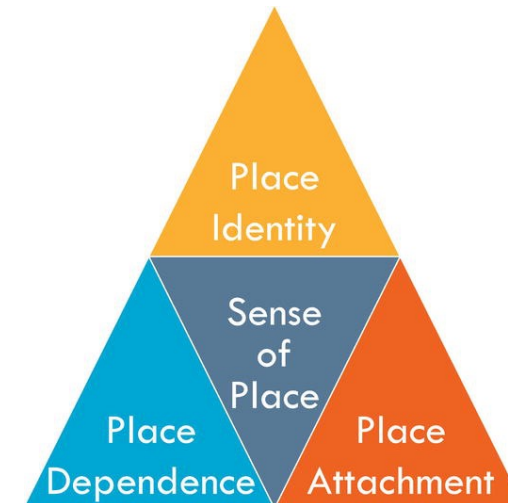
SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

Zijn plaatsen nog steeds relevant?

1. Een arena van opinies, waarden en belangen (Escobar, 2008)
2. Betekenis geving, 'sense of place' (vanClay, 2008)
3. Plaats-specifiek overheidsbeleid dat bottom-up initiatieven ondersteunt *"Policy aimed at sustainability goals requires new modes of innovation including recognition and power to grassroots innovation actors and processes, involving them within an inclusive, multi-scale innovation politics"* (Leach et al., 2012).

Klimaatinitiatieven

Ontstaan van plaatsgebonden ‘resourceful’ (vindingrijke en veerkrachtige) gemeenschappen die gezamenlijk hun eigen plek vormgeven en bijdragen aan transformatie

Horlings, L.G. et al. (2021) Citizen engagement in spatial planning.

<https://doi.org/10.3390/su131911006>

Schreuder & Horlings (2022): Transforming places together.

<https://doi.org/10.1007/s44168-022-00024-3>

Vissers
gemeenschappen

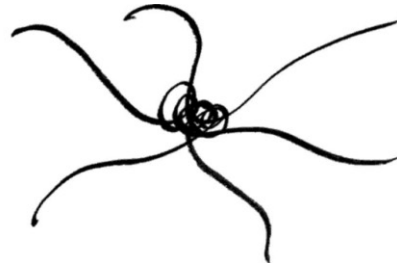
Energiecoöperaties en -communities
(Spanje, UK, NL)

Toentje (Groningen)

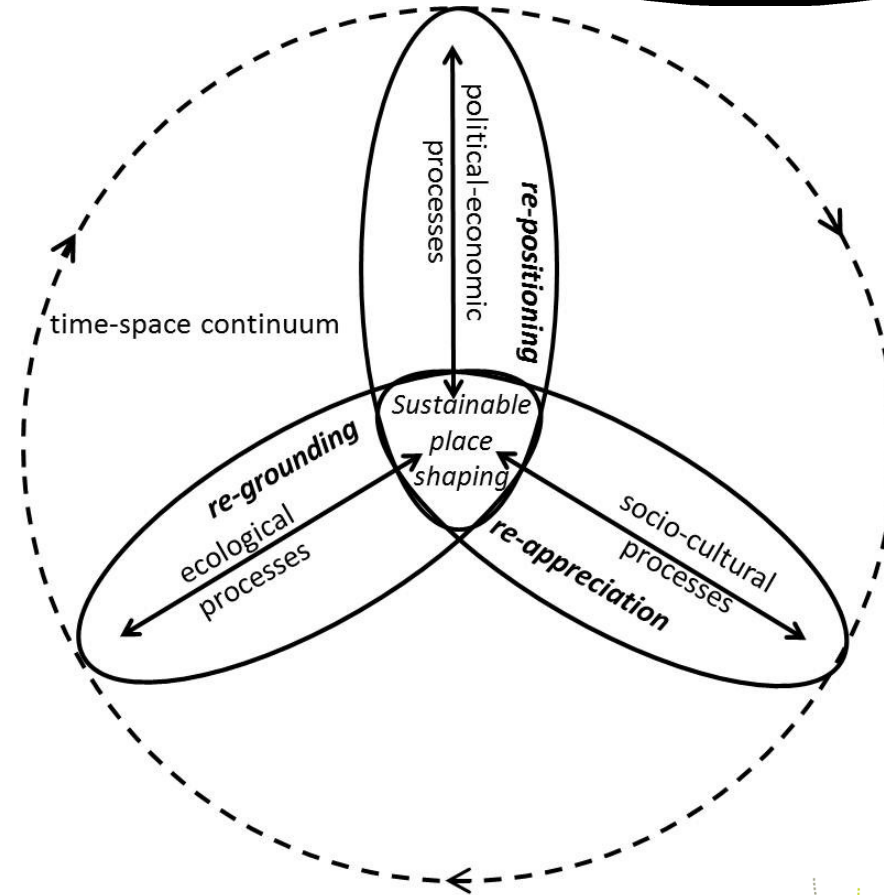

Eco-dorpen
(Barcelona)

Een relationele benadering

- Plaatsen zijn dynamisch, identiteiten veranderen
- Knooppunt van relaties: lokaal en globaal
- 'Place-shaping': waarderen, kwaliteiten benutten (herbronnen) en nieuwe activiteiten (herpositionering)

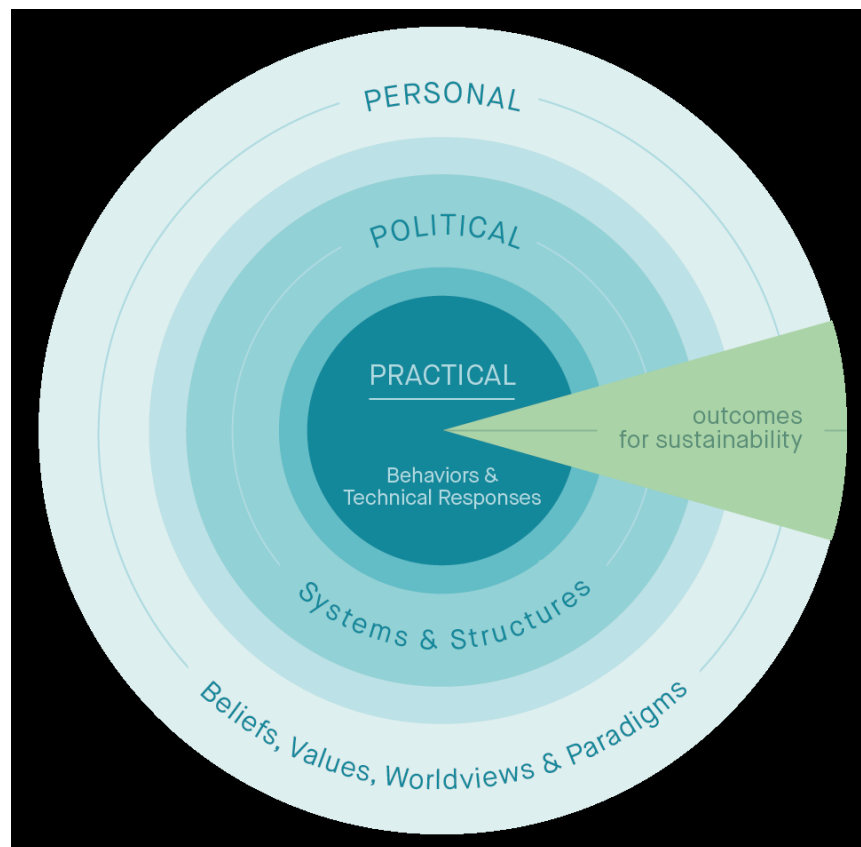

university of
 groningen

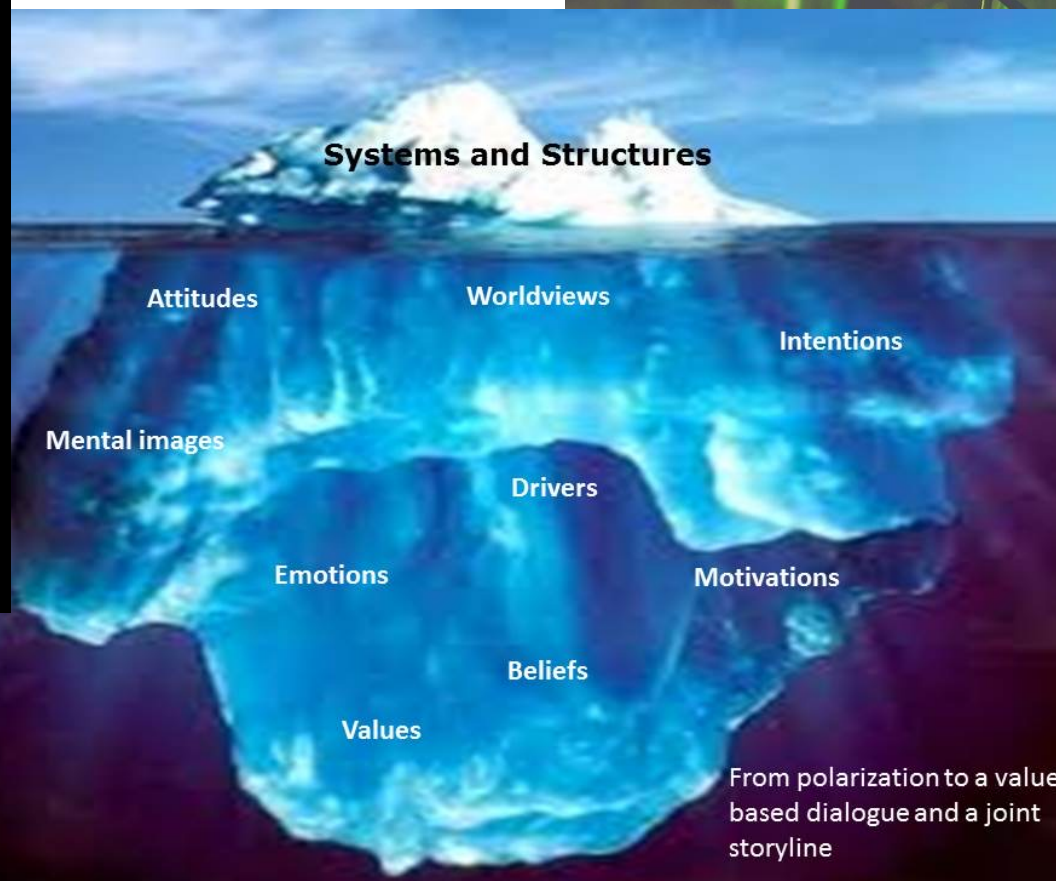
Klimaaturgentie vergt Innerlijke Transformatie

YESTERDAY I WAS CLEVER,
SO I WANTED TO CHANGE
THE WORLD.
TODAY I AM WISE, SO I AM
CHANGING MYSELF

RUMI

Persoonlijk, Praktisch en Politiek
(Leichenko and O'Brien, 2019)

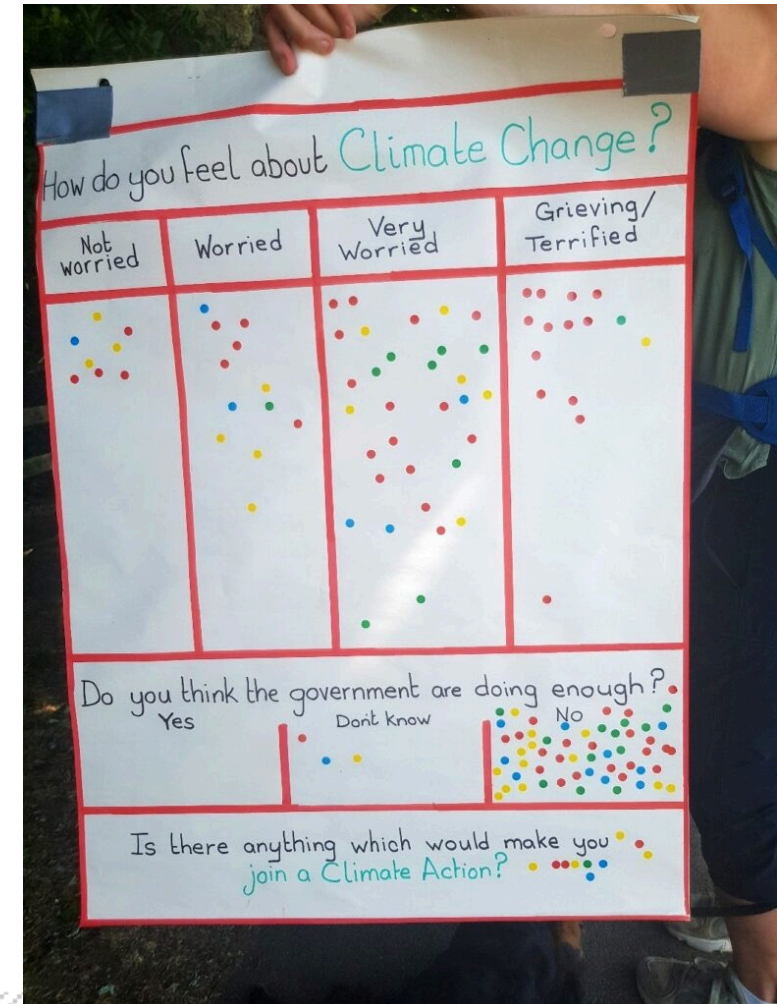

From polarization to a value-
based dialogue and a joint
storyline

Voorbeeld: Helston climate action group: motieven en activiteiten

- Verklaring klimaat urgentie, Klimaat actieplan: berekening footprint, Voedselhub; bebossing & natuurherstel, Voedsel 'afval'. Klimaat Cafés
- Wat is belangrijk voor je? *for all the world's children to have a future for everybody to have a chance to thrive and nature to thrive. It is very emotional for me.* (Katherine)
- Als je 1 probleem kunt oplossen, wat zou dat zijn? *How I can sustain myself in this work. Because I know that what I'm doing is just a drop in the ocean, there will always be more work to do than I can ever do.* (Katherine);
<https://www.helstonclimateaction.earth/>

Biospheric

Prevent environmental pollution

Protect the environment

Respect nature

Being in unity with nature

Protect the environment and (connect with)
nature

Altruistic

Create equal opportunities

Care for the weak

Treating every person justly

Having no war or conflicts

Help others

Create a better, equal, and just future for
everyone

Hedonic

Have fun

Enjoy life's pleasures

Doing pleasant things

Enjoy life without a bad conscience

Egocentric

Control others

Have authority

Have influence

Have money and possessions

Be aspiring

Secure my future living

“Power to is considered not the same as having power over..That people need to be on board and sort of take ownership of their own personal journey, even though I think they need support”. (Chris, Wadebridge renewable energy network)

Leiderschaps rollen: gedeeld leiderschap

- Verbinden
- Organiseren
- Vertrouwen en solidariteit
- Ontwikkelen van vaardigheden
- Kennis delen
- Mobiliseren
- Bewustworing
- Gezamenlijke visie en taal
- Communicate en promotie

“...urgency and need for action, that's really key. It's about people realizing, you know, the time that in some cases has run out already, sea level rise is happening ...even if we stopped all emissions tomorrow, today, we still get sea level rise. So you know, creating awareness is really important”
(Rob, Bude Climate Initiative).

“That is the hardest bit, it is really getting, pulling the communities together to work together in order to produce the (flood)plan. Some communities are more active. Because they live in the communities they've suffered the experience of being flooded, and therefore they want to do something about it.....”
(Kitty, Cornwall Community Flood Forum)

BUDE CLIMATE PARTNERSHIP

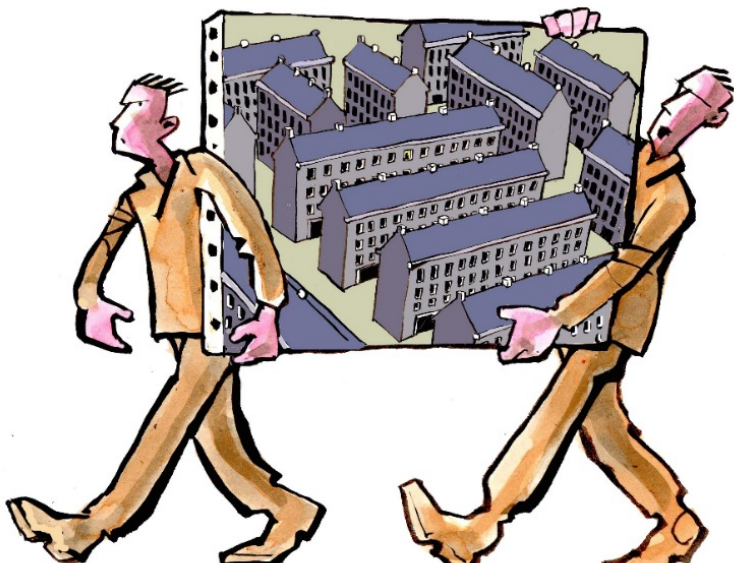
- Scaling-out:** verspreiding van ervaringen en lessen naar anderen
- Scaling-up:** verandering van regels, beleid en hulpbronnen
- Scaling-deep:** veranderen van waarden, beelden, assumpties,
- Scaling within:** inbedding en stabilisering van de organisatie

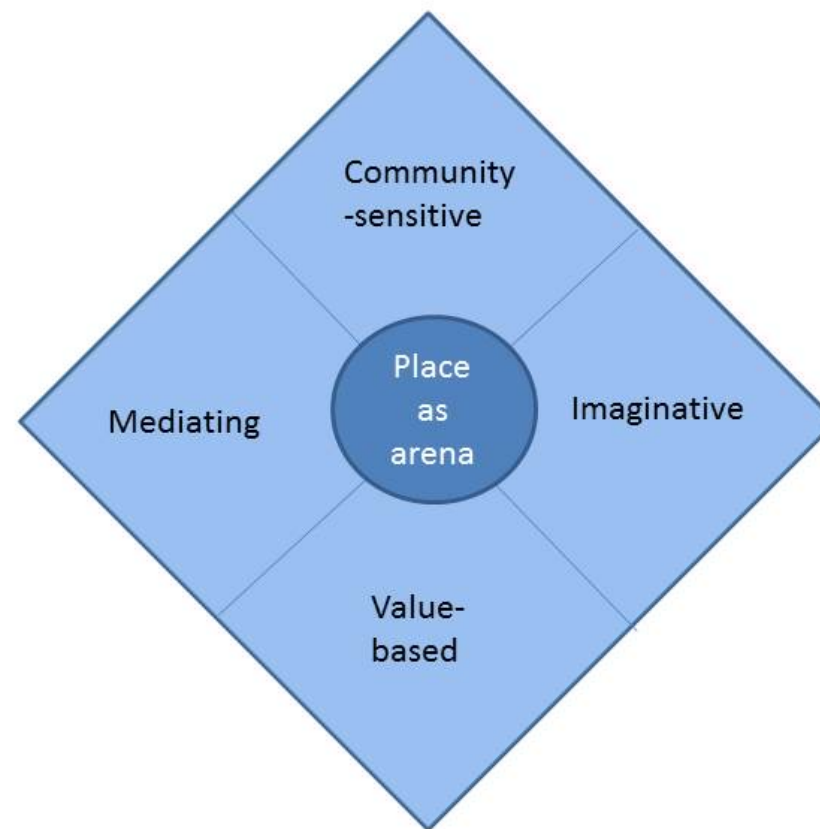
Conclusie: condities voor plaats-specifieke transformatie

- Plaats leiderschap
- Innerlijke transformatie
- Opschalen en netwerken
- Stimulerend overheidsbeleid

Horlings,
2017)

Roles of socio-spatial planners

de nacht van collectieve **KRACHT**

RONDE 2 | 16:00-16:45

BURGERINITIATIEVEN CREËREN VITALE WOON-
EN WERKGEMEENSCHAPPEN

ROLAND KLUSKENS | GEMEENTE ARNHEM
INA HORLINGS | RIJSUNIVERSITEIT GRONINGEN

#NachtvanCollectieveKracht

met steun van:

de nacht van collectieve **KRACHT**

RONDE 3 | 17:00-17:45

“ER IS GEEN JULLIE, ER IS ALLEEN EEN WIJ IN
ONZE COÖPERATIE”

ZAZA VERSTEEG | HERENBOEREN
BRAM VAN HELVOIRT | HAS HOGESCHOOL

#NachtvanCollectieveKracht

met steun van:

‘The next big thing will be a lot of small things’

Thomas Lommée (2015)

de nacht van collectieve **KRACHT**

RONDE 3 | 17:00-17:45

“ER IS GEEN JULLIE, ER IS ALLEEN EEN WIJ IN
ONZE COÖPERATIE”

ZAZA VERSTEEG | HERENBOEREN
BRAM VAN HELVOIRT | HAS HOGESCHOOL

de nacht van
collectieve
KRACHT

HAPJE ETEN

17:45-18:30

met steun van:

de nacht van
collectieve
KRACHT

KEYNOTE

TINE DE MOOR | COLLECTIEVEKRACHT

#NachtvanCollectieveKracht

Hoe blijft 't duren wanneer het gaat schuren?

Over veerkracht en ontwikkeling van
burgercollectieven

Prof. Dr. Tine De Moor
Rotterdam School of Management
Erasmus Universiteit

Veerkracht (“resilience”) onder burgercollectieven

- Wat?
- Welke rol speelt “groei” in dit verhaal? Is “groter” worden een voorwaarde om sterker te worden of kan het ook anders?
 - Als beweging -> hoe verspreiden burgercollectieven zich? Hoe “schaalt” de beweging zich?
 - Als individuele organisatie -> hoe kom je als individueel burgercollectief tot een veerkrachtige(r) organisatie?
- Hoe kunnen we die inzichten nuttig inzetten voor burgercollectieven vandaag, ondermeer via het CollectieveKracht-platform?

Veerkracht?

Van Dale 1898

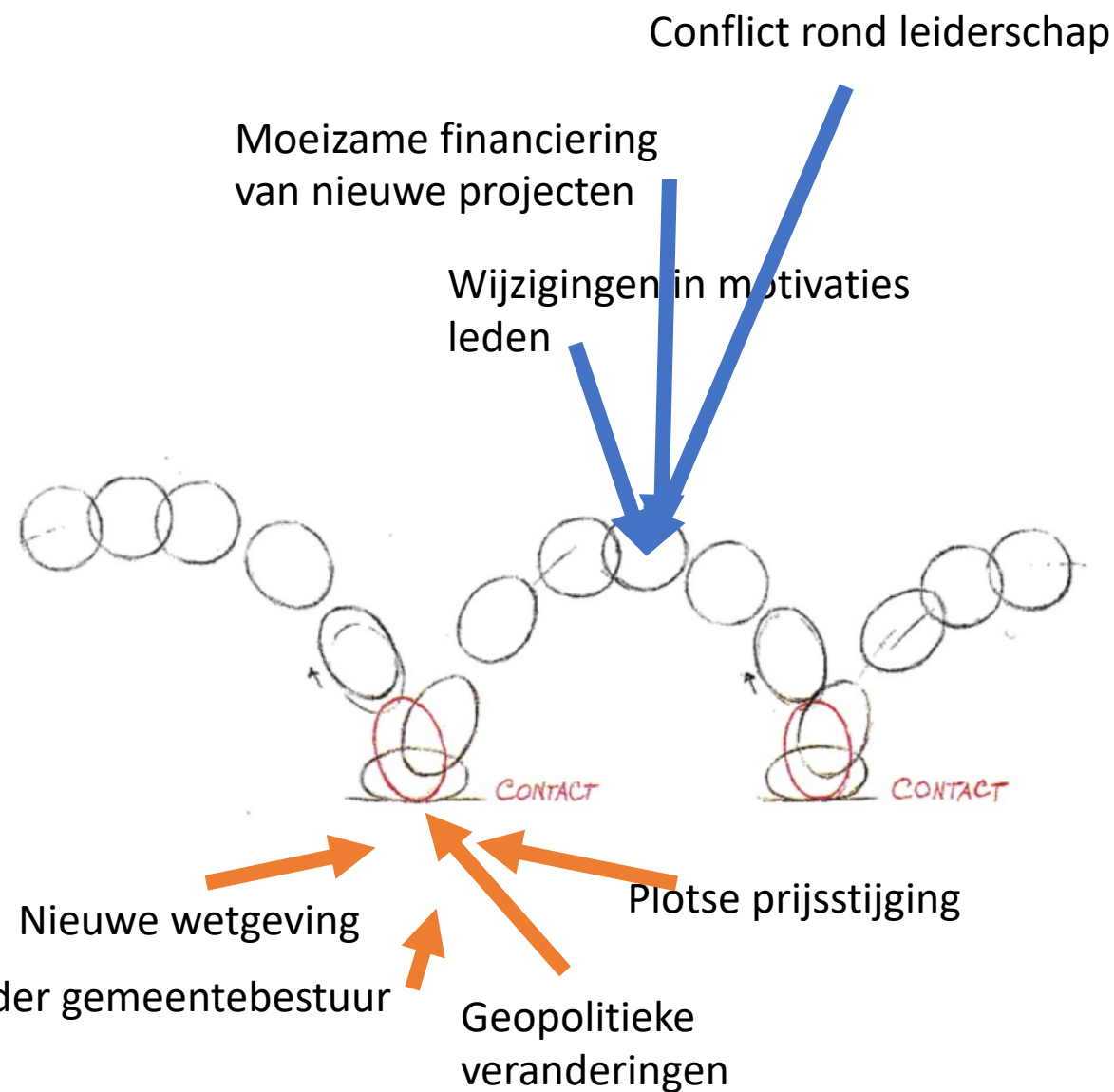
GROOT WOORDENBOEK DER NEDERLANDSCHE TAAL

BETEKENIS & DEFINITIE

GEPUBLICEERD OP 06-12-2018

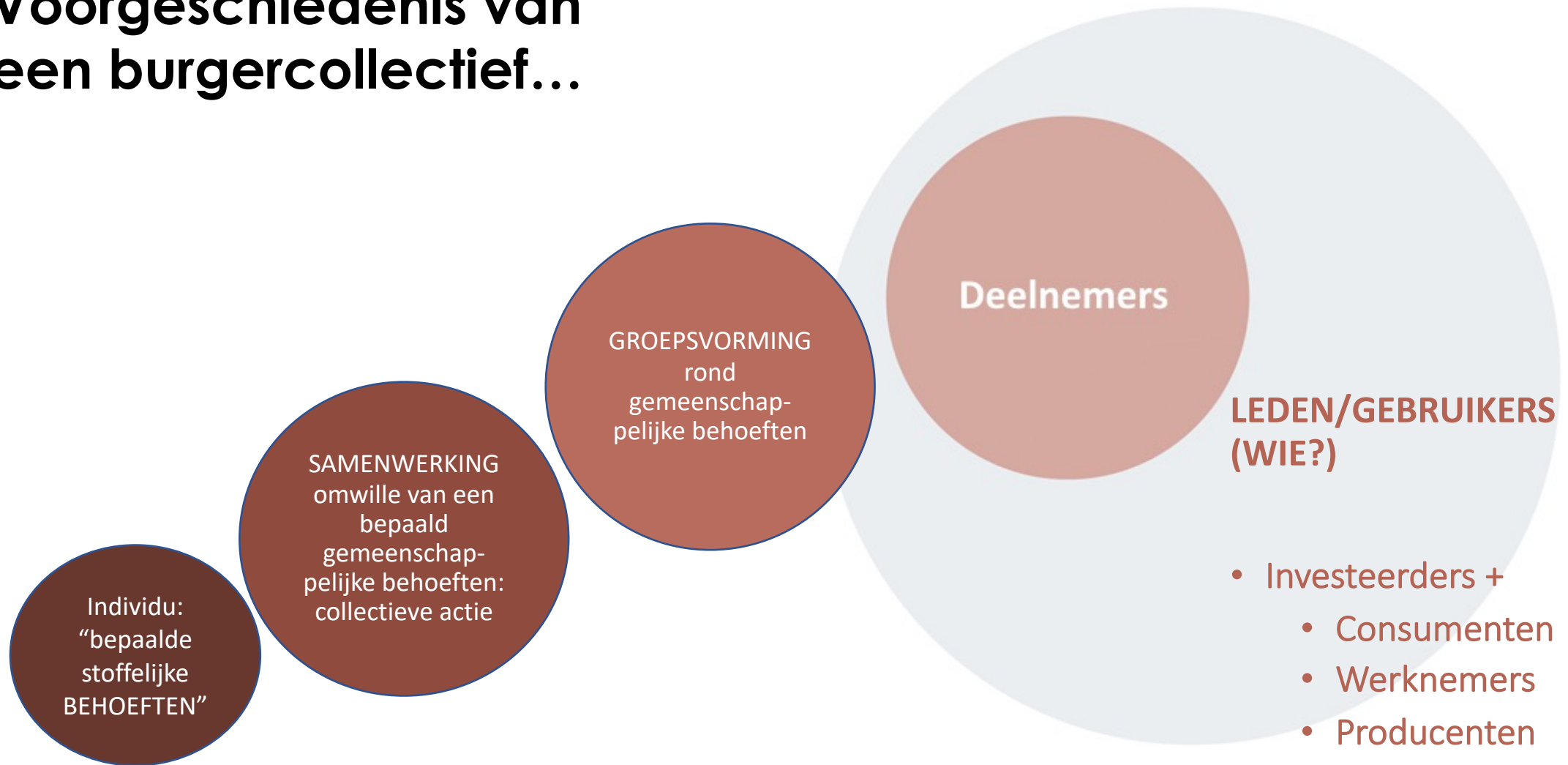
VEERKRACHT

VEERKRACHT - v. (nat.) algemeene **eigenschap der** lichamen om **den** vorigen **stand terug** te **nemen**, nadat de **deelen** ten opzichte van **elkander gedrukt**, gerekt, gedraaid, gewrongen enz. zijn geweest, als de werkende oorzaak ophoudt, elasticiteit; (fig.) het weerstandsvermogen van iemands gestel of karakter : een man van weinig veerkracht.

RSM
Erasmus

Voorgeschiedenis van een burgercollectief...

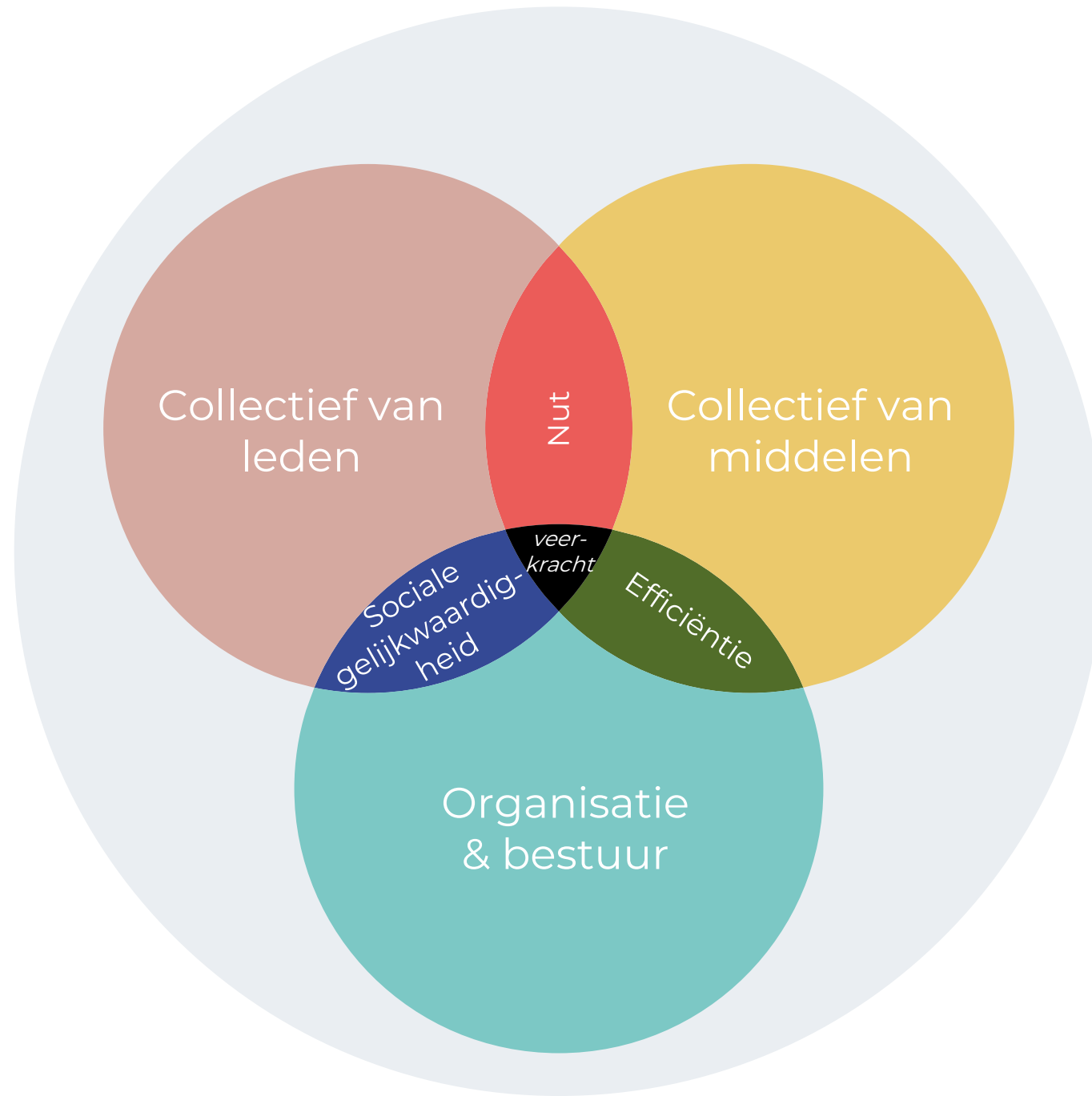
LEDEN/GEBRUIKERS (WIE?)

- Investeerders +
 - Consumenten
 - Werknemers
 - Producenten

PRODUCTEN EN DIENSTEN (WAT?)

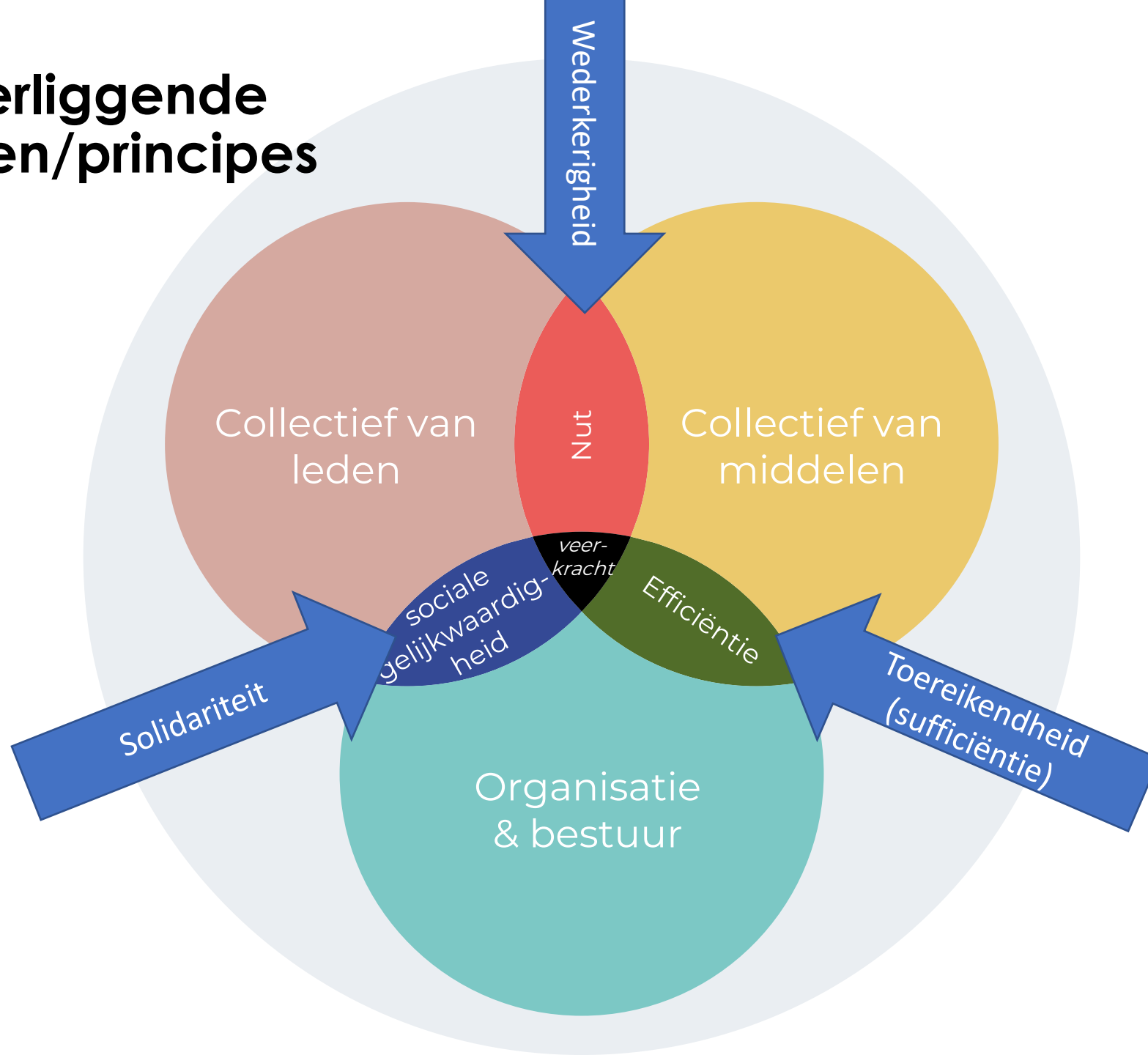
- Producten
- Diensten
- Premies, kapitaal
- Kennis, netwerk
- Community

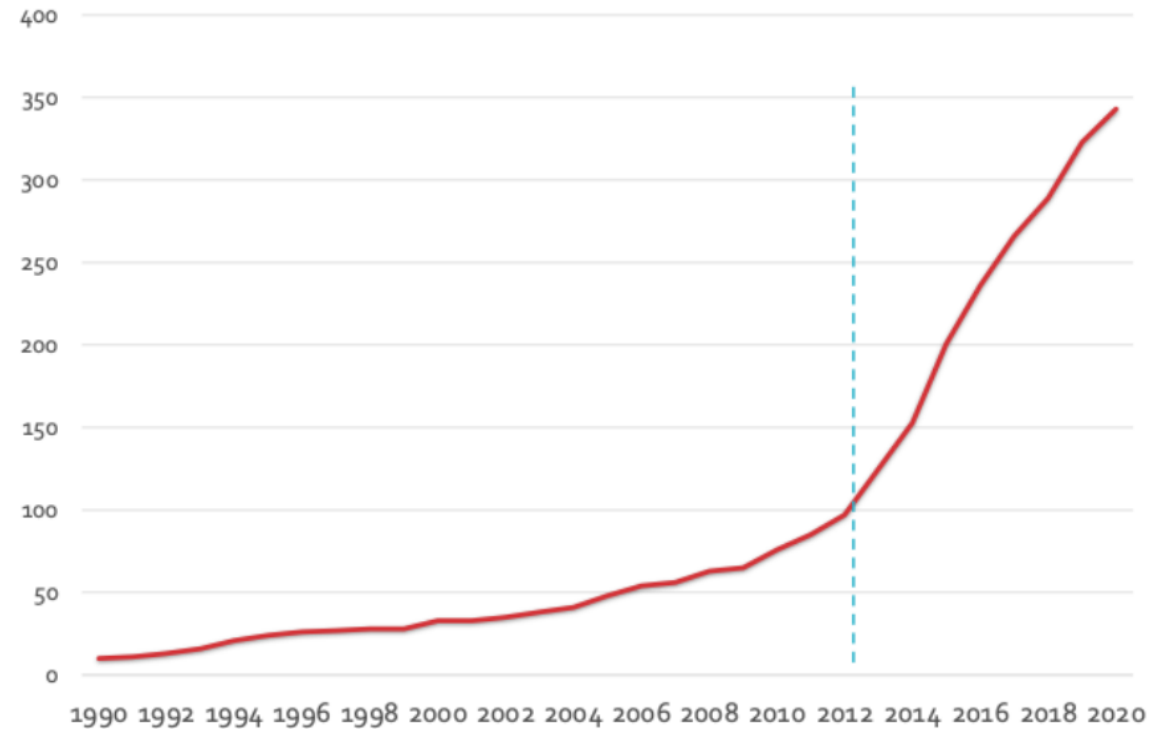
Burgercollectief/institutie voor collectieve actie in balans

Onderliggende waarden/principes

Zorgzame gemeenschappen (2020)

Jaar van oprichting

Nederland Zorgt voor Elkaar (2020). *Monitor Zorgzame Gemeenschappen*
<https://www.nlzorgtvoorelkaar.nl/monitor+zorgzame+gemeenschappen+def/default.aspx>

Broodfondsen (2022)

- Oranje: gesloten broodfondsen (genoeg leden)
- Groen: broodfondsen op zoek naar leden

broodfondsen

April 2022:

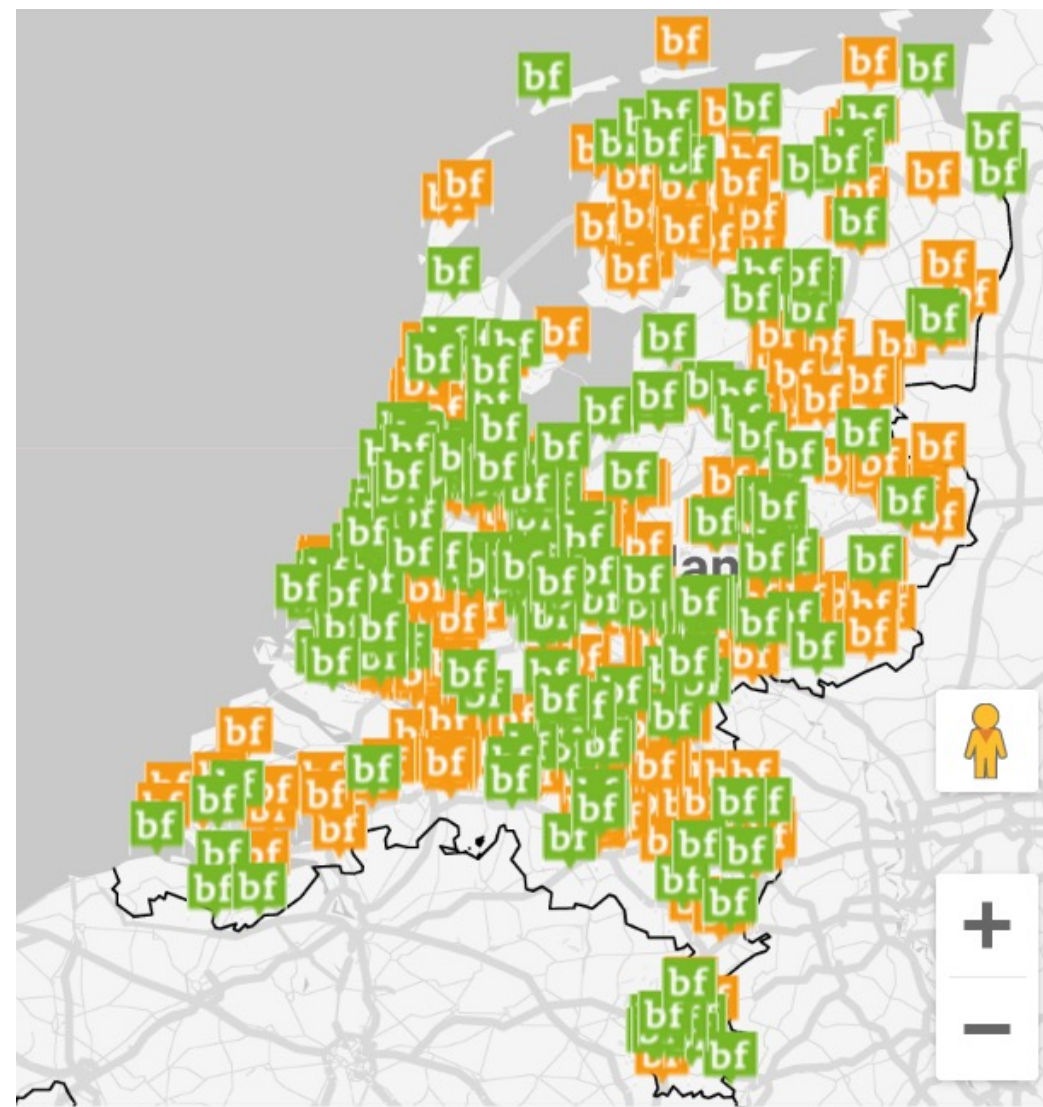
623 onderlinge groepen

In 195 gemeenten

40 groepen klaar om te beginnen

28.350 leden in totaal (<2% van het totale personeelsbestand in NL)

Gemiddeld 45 leden per groep

Herenboeren (2022)

14 Herenboeren in bedrijf

29 boerderijen in oprichting

Belangstellende burgers

Wooncoöperaties (2022)

Leden van Cooplink,
kennisplatform voor
wooncoöperaties in
Nederland

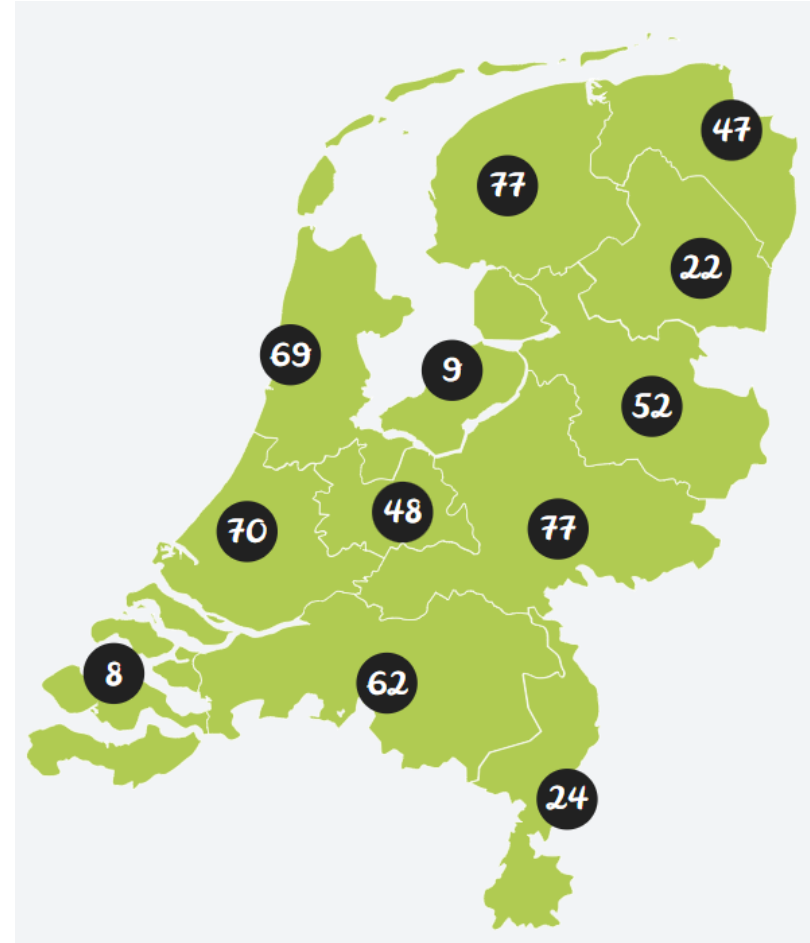
Bron: <https://www.cooplink.nl/initiatieven>

Energiecoöperaties (2021)

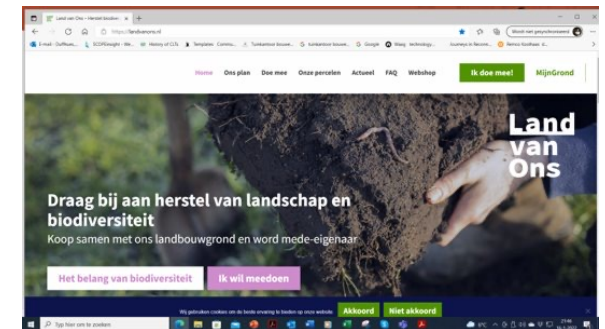
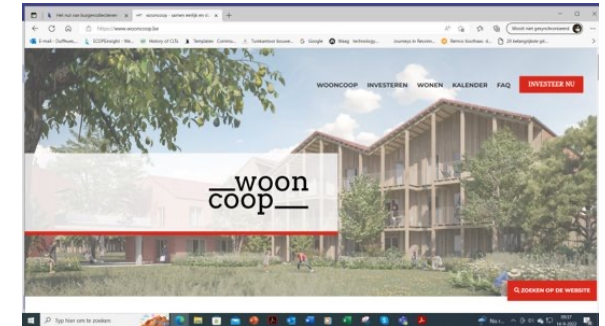
- 2015: 242 coöperaties, 45.000 leden
- 2021: 667 energiecoöperaties, 112.000 leden

Bron: Lokale duurzame energie-initiatieven (energiecoöperaties) | HIER opgewekt

Recente ontwikkelingen in BC-wereld

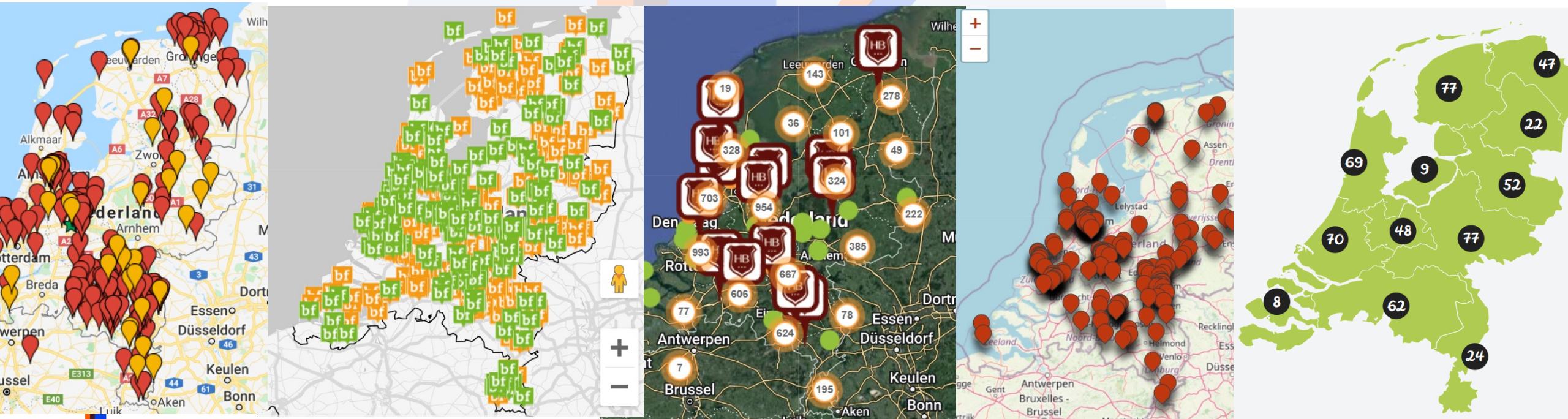
- Nieuwe creatieve coöperatieve constructies via leden als aandeelhouder/investeerder: Wooncoop (BE), Land van Ons, De Plaatsen
- Discussie rond sociale ondernemingen en BV-M
- Maatschappelijke hypotheek

Breed spectrum aan oorzaken ontstaan BCs

Van TINA (there is no alternative)....

...tot TIO (there is an opportunity!)

#NachtvanCollectieveKracht

RSM *Ezafun*

Wat alle collectieven delen

- Expliciete keuze voor bepaalde vorm van “governance”, om “iets” samen te doen, vertrekkend vanuit welbegrepen eigenbelang
- Zoektocht naar alternatieve vormen van basale goederen en diensten (energie, zorg, wonen, voedsel, mobiliteit)
 - > Risiconemend -> (tenminste deels) zelf-financierend
 - > Kort-van-keten -> productie gebeurt dichtbij/lokaal
 - > Maar lang-van-perspectief -> geen initiatief voor eventjes
 - > Gecontroleerd door betrokken consumenten
 - > Kwalitatieve focus -> niet zomaar energie of voedsel of zorg

- eerste golf
- tweede golf
- derde golf
- belangrijke trends en gebeurtenissen

Huidige beweging aan burgercollectieven: Vanaf ca 2005

schoongewoon

broodfonds

platformcoöperaties

gebiedscoöperaties

werknemerscoöperaties

broodfondsen

ondernemerscoöperaties

wooncollectieven

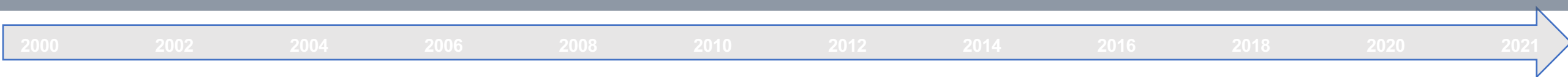
dorps/wijkcoöperaties

sociale coöperaties

voedselcollectieven

zorgcoöperaties

energiecoöperaties

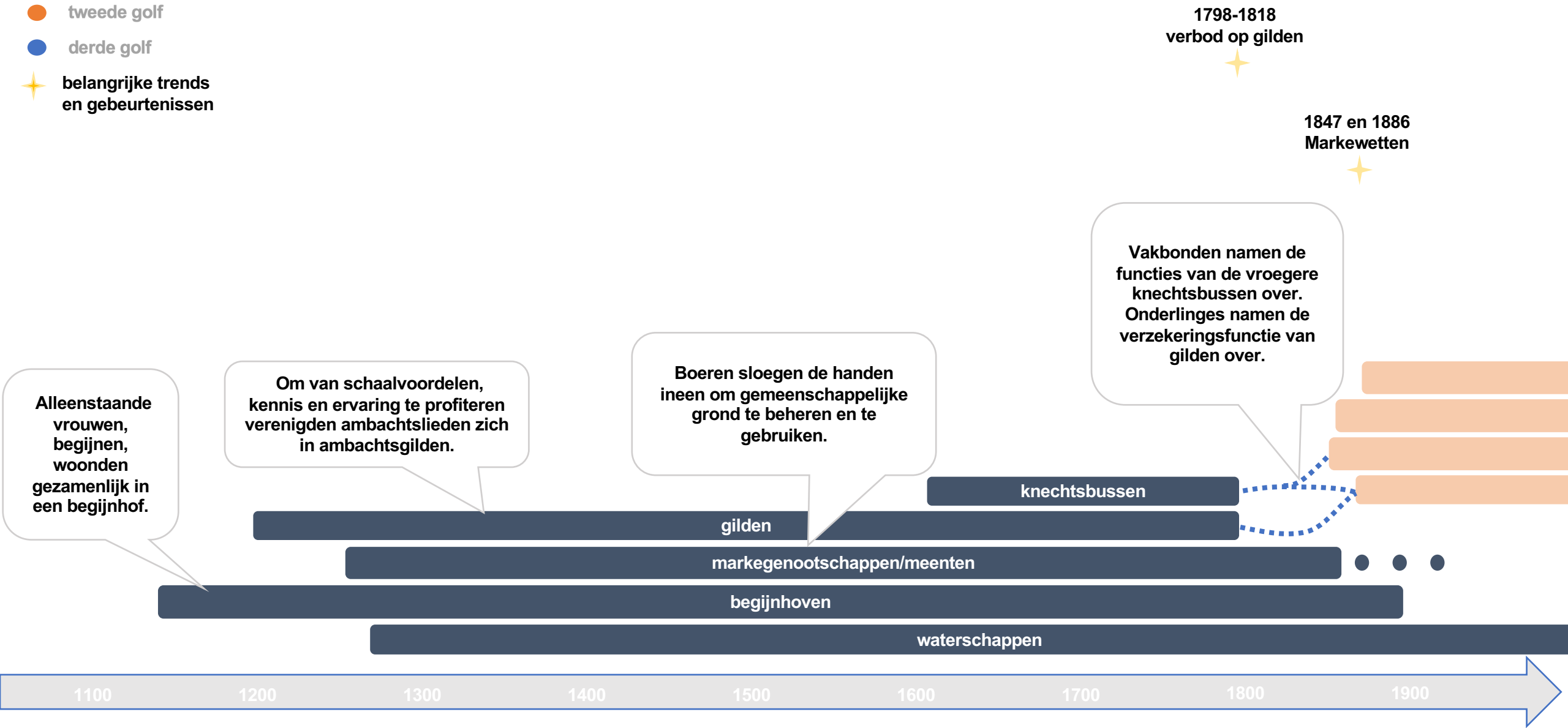

Eerste golf

Late middeleeuwen – eind 18de eeuw

- eerste golf
- tweede golf
- derde golf
- ★ belangrijke trends en gebeurtenissen

Tweede golf 1880-1920

- eerste golf
- tweede golf
- derde golf

belangrijke trends
en gebeurtenissen

1864: Eerste Raiffeissen bank in Duitsland

1876: Coöperatiewet

eind 19de eeuw:
agrarische crisis

kredietcoöperaties

producentencoöperaties

verbruikskoöperaties

onderlinge verzekeringen

vakbonden

1844: Rochdale Equitable
Pioneers Society

1855: Verenigingswet

1840 1860 1880 1900 1920 1940 1960 1980 2000

De historische ontwikkeling van Instituten voor Collectieve Actie in drie grote golfbewegingen

- eerste golf
- tweede golf
- derde golf
- belangrijke trends en gebeurtenissen

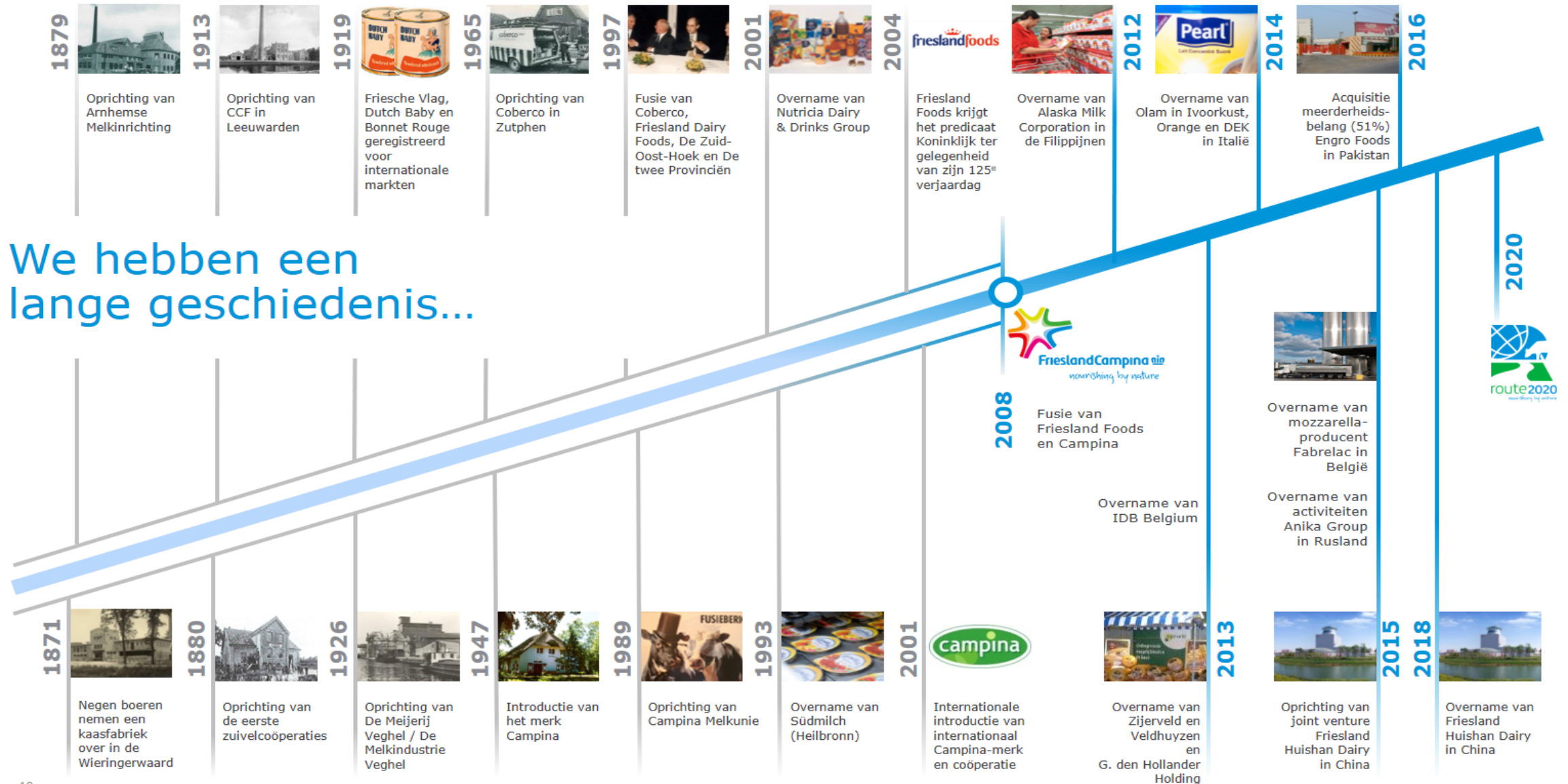
Schalingsstrategieën door de tijd heen

1ste golf: splitsen en specialisatie (bij snelle groei leden)

2de golf: fuseren in plaats van splitsen:
schaalvergroting / centralisatie

Voorbeeld fuseren tweede golf: FrieslandCampina

Strategieën van opschaling door de tijd heen

1ste golf: splitsen en specialisatie (bij snelle groei leden)

2de golf: fuseren in plaats van splitsen: schaalvergroting / centralisatie

3de golf: netwerkstrategie (polycentrisch)

“a complex form of governance with multiple centers of decision making, each of which operates with some degree of autonomy” (E. Ostrom, 2005; V. Ostrom, Tiebout, & Warren, 1961)

Voor- en nadelen schalingsstrategieën

- **Split-and-specialise-strategy/Splitsing-en-specialisatie**

- Voordeel: blijft dichtbij de noden van de leden
- Nadeel: niet samenwerken maakt kwetsbaar voor externe shocks en de overheid

- **Merger-strategy/Fuseren**

- Voordeel: veel kritische massa
- Nadeel: verlies van interne verbondenheid; leden op afstand

- **Polycentrische network-strategy/netwerk**

- Voordeel polycentrisme: blijft bij noden van leden én sterkere beweging
- Voordeel franchise-model van bv. Herenboeren en Broodfonds: versnelling
- Nadeel: weinig sectoroverstijgende kennisdeling

Ter lering uit de geschiedenis!

- Maak je burgercollectief zichtbaar, toon waar je mee bezig bent
- Verbindt de netwerken over de sectoren heen
- Focus op de beweging van organisaties met eenzelfde manier van werken, niet zozeer die van actieve burgers
- Ga voor samenwerking tussen coöperaties en
Probeer onderlinge conflicten te vermijden, bv. door keuze voor multi-purpose organisaties

Zet je burgercollectief letterlijk “in the picture”

[Inloggen](#) [Contact](#)

[Home](#)

[Aangemelde collectieven](#)

[Collectievenlab](#)

[Partnerlabs](#)

[Dieper graven](#)

[Over CollectieveKracht](#)

[FAQ](#)

[Aanmelden](#)

Aangemelde collectieven

Netwerk lab: polycentricity in de praktijk!

Netwerklab

De groeiende stroom burgercollectieven gaat samen met een sterkere behoefte aan uitwisseling van kennis en ervaringen. In veel sectoren bestaan netwerk- of koepelorganisaties die daarin voorzien. Het Netwerklab brengt die netwerkorganisaties bij elkaar om extra aandacht te geven aan vraagstukken die sectoroverstijgend zijn.

Burgercollectieven op het gebied van bijvoorbeeld zorg en energie doen voor hun sectorspecifieke vragen vaak een beroep op de kennis- en informatievoorzieningen van hun landelijke of regionale netwerk- of koepelorganisaties. Ook de meeste andere sectoren kennen een vergelijkbare infrastructuur.

Het Netwerklab brengt netwerk- en koepelorganisaties bijeen die het werkveld van hun leden goed kennen, inclusief de relevante externe partijen. Daarmee zorgt het voor nieuwe, aanvullende mogelijkheden om de beweging van burgercollectieven te ondersteunen en vooruit te helpen.

- Het Netwerklab maakt synergie tussen sectoren mogelijk door het faciliteren van onderlinge uitwisseling van kennis en ervaringen.
- Het biedt een podium om gezamenlijk agenda's op te stellen voor de belangenbehartiging richting overheid, wetenschap en financiële instellingen.
- Als spinnen in het sectorale web van burgercollectieven zijn de deelnemende netwerk- en koepelorganisaties voor CollectieveKracht onmisbaar als intermediair in de

Snel naar...

[Vraagbaak](#)

[Nieuws](#)

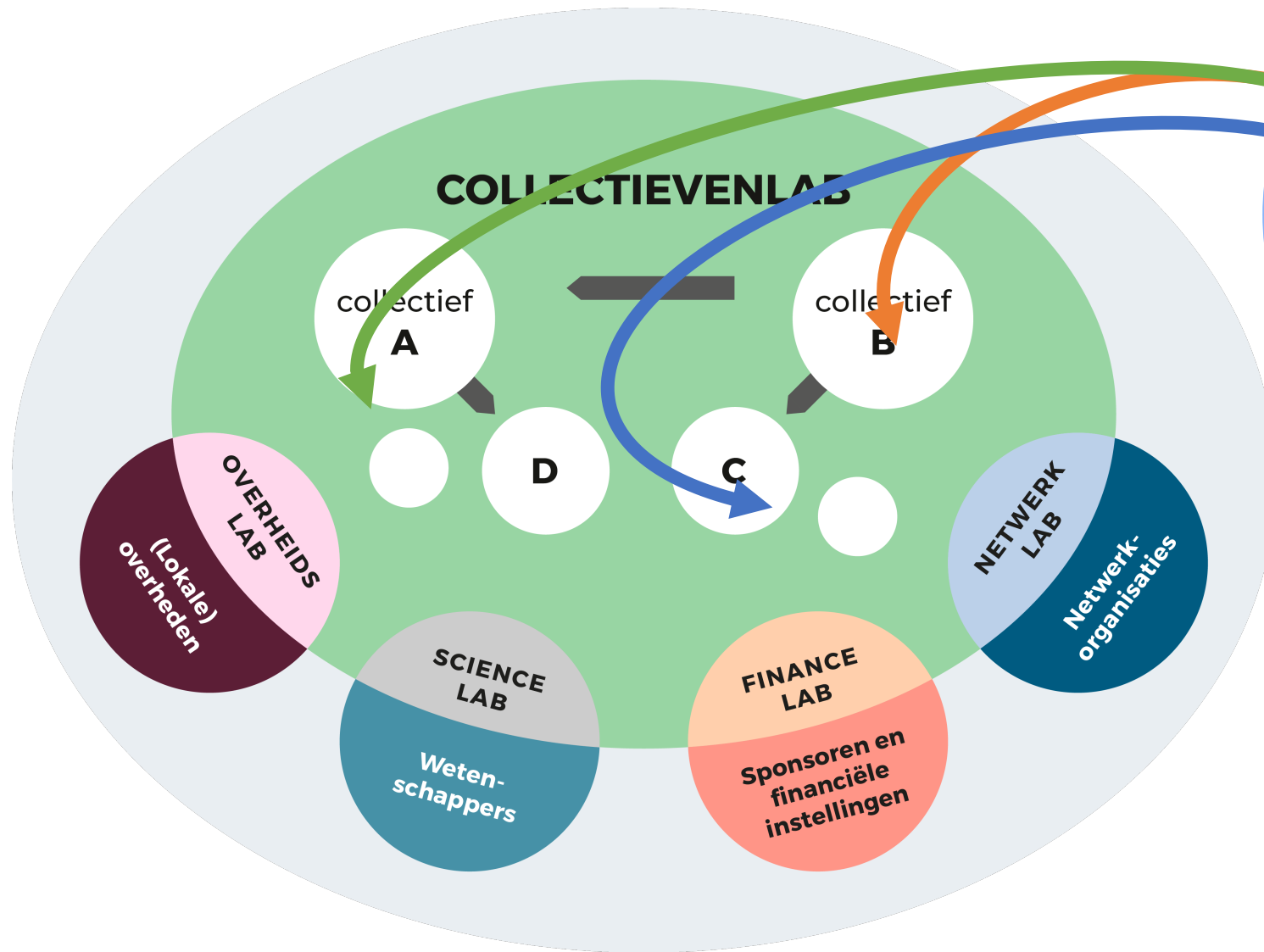

[Partners](#)

Ben je als netwerkorganisatie betrokken bij burgercollectieven?
En wil je je aansluiten bij het Netwerklab?

Klik hier om je aan te sluiten

Waarin burgercollectieven onderling verschillen

Verschil tussen sectoren

- In ontstaansreden: respons op opportuniteit of op exogene factoren
- In time-window: tussen “brengen” en “halen”
 - voedsel, energie: korte “time window”
 - zorg, verzekering: lange ‘time window’
- In rol van technologie (Platformcoöperaties)

Verschillen tussen collectieven, ongeacht de sector

- In financieringsmodellen
- In juridische vorm
- In te realiseren impact: individueel profijt – maatschappelijke transitie
- In ‘scaling capacity’ als individueel initiatief

-> Burgercollectieven veranderen ook doorheen de tijd?

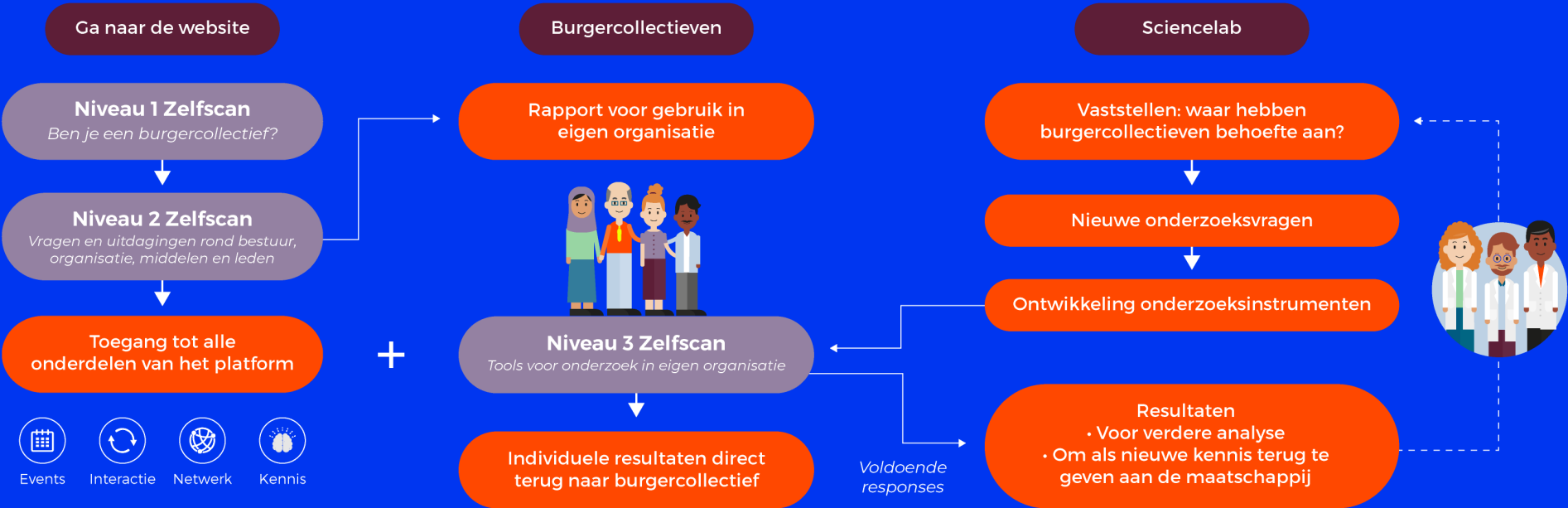

Zelfscan als instrument voor zelfonderzoek van burgercollectieven en als basis voor kennis- en datadeling.

Hoe werkt kennis- en datadeling op het CK-platform?

collectieve
KRACHT

Waar schuurt het?

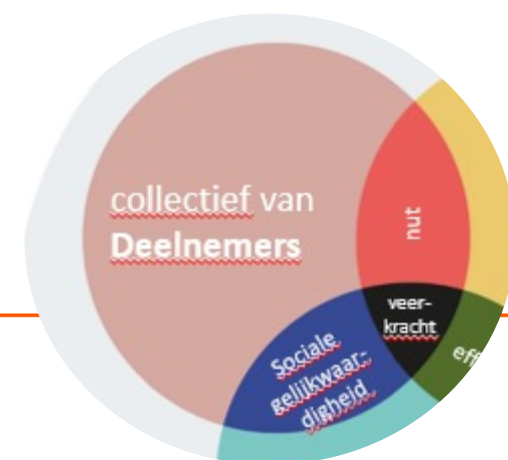
Prangende vraagstukken...

...Obv zelfscan (momentopname!)

- Leden: ledenwerving, diversiteit van leden, ondermeer in motivatie van leden om lid te worden
- Organisatie: opschaling, externe communicatie
- Middelen: financiering (extern en behoud autonomie), maatschappelijke impact

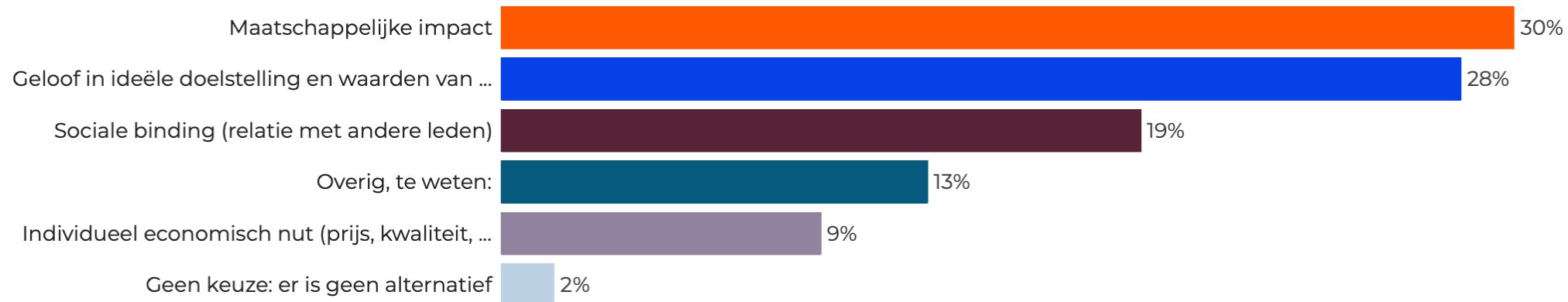

Motief van leden

Voornaamste motief van aansluiting

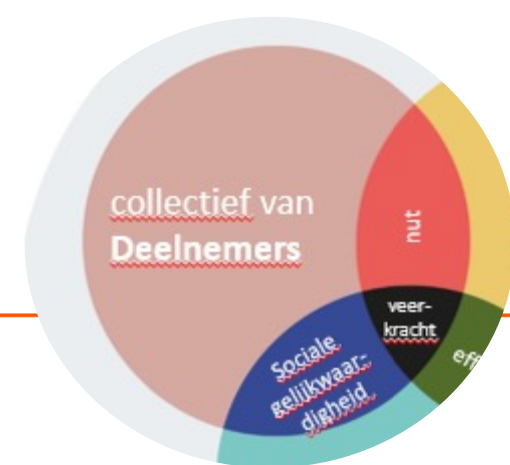
64 Responses

Overig, te weten: bijv. inclusie en participatie, kans om droom waar te maken, impact op het klimaat

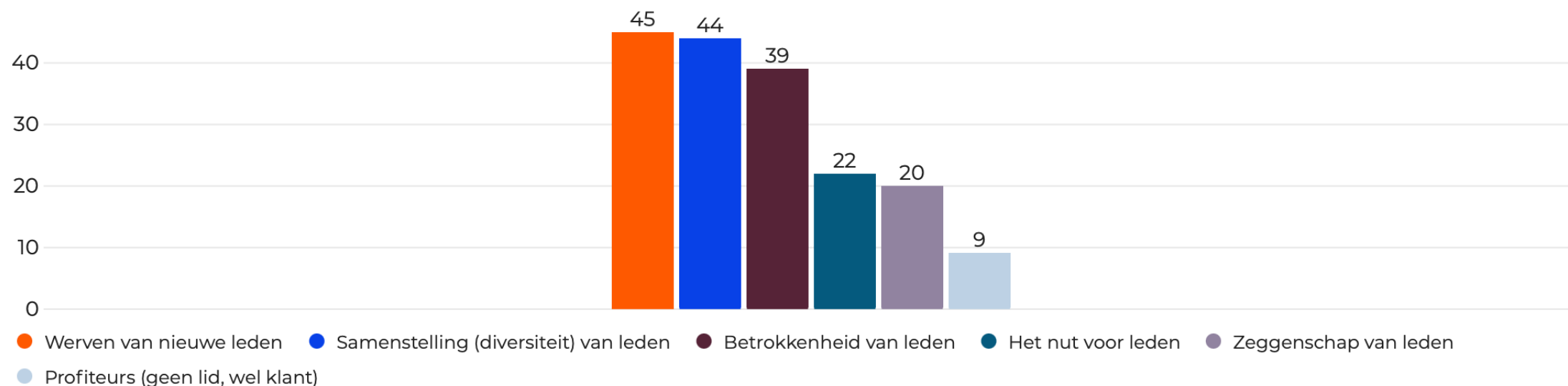

Uitdagingen leden

Uitdagingen met betrekking tot **leden/aangesloten burgers** (meerdere antwoorden mogelijk)

66 Responses

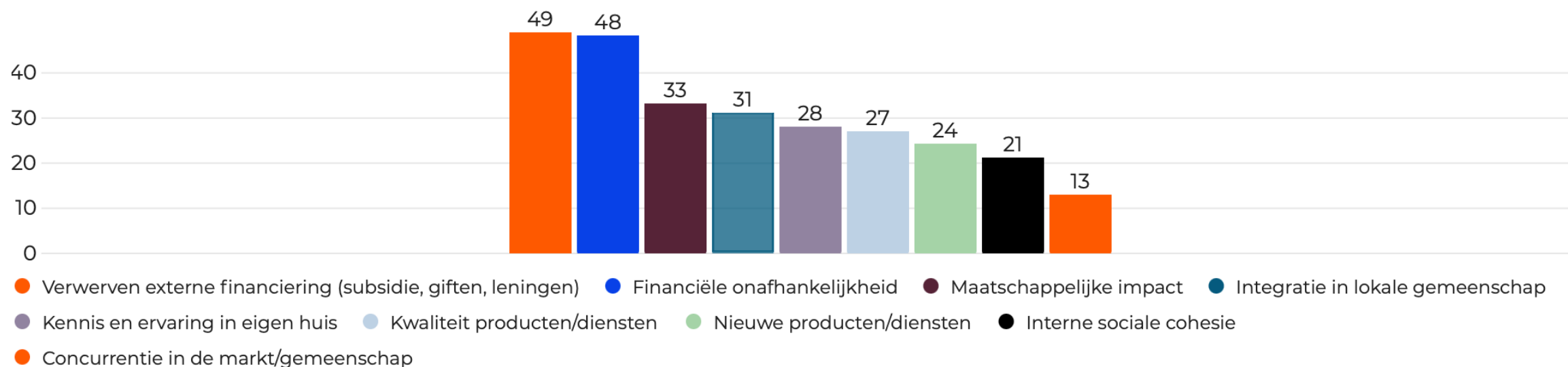

Uitdagingen middelen

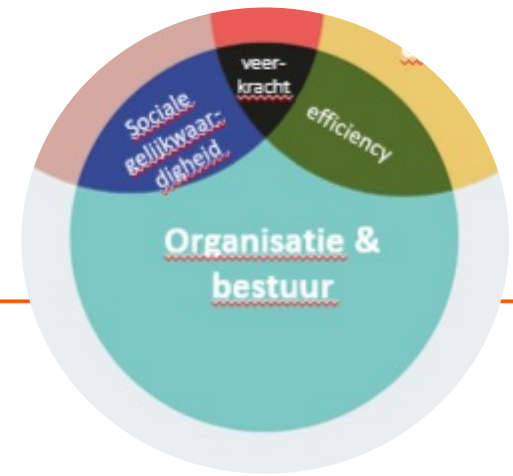

Uitdagingen met betrekking tot **middelen** (meerdere antwoorden mogelijk)

66 Responses

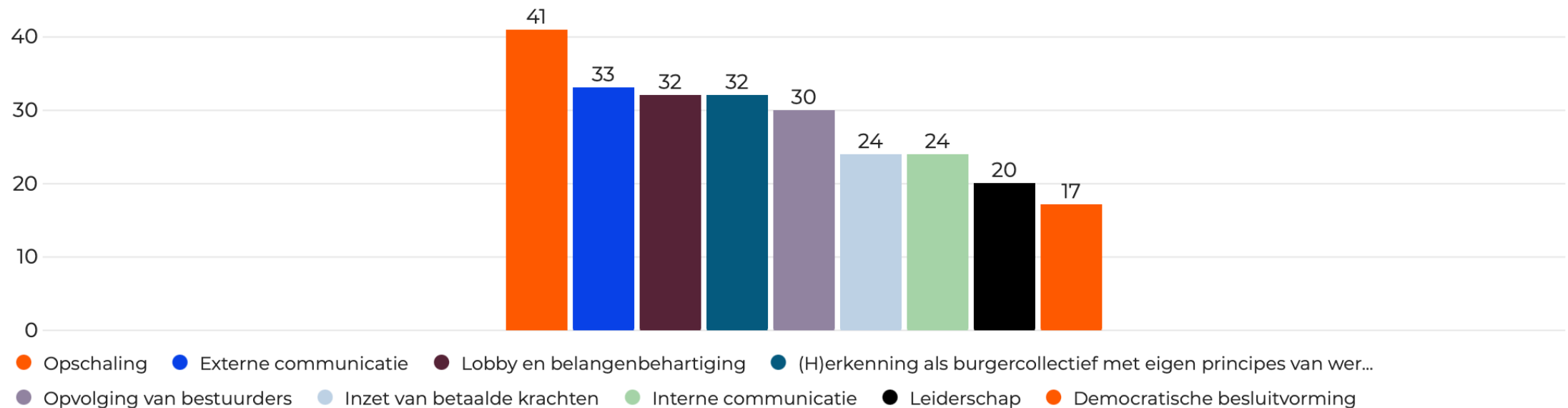

Uitdagingen organisatie

Uitdagingen met betrekking tot **organisatie en bestuur** (meerdere antwoorden mogelijk)

66 Responses

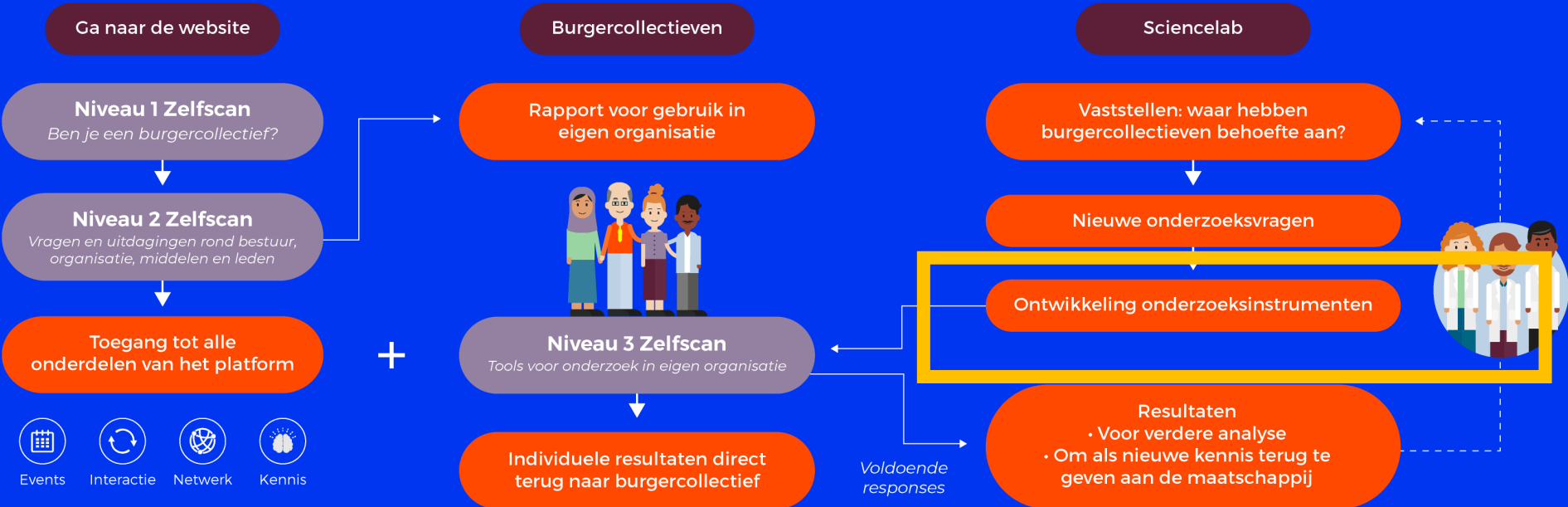

Zelfscan als instrument voor zelfonderzoek van burgercollectieven en als basis voor kennis- en datadeling.

Hoe werkt kennis- en datadeling op het CK-platform?

collectieve
KRACHT

[Inloggen](#)
[Contact](#)

[Home](#)
[Aangemelde collectieven](#)
[Collectievenlab](#)
[Partnerlabs](#)
[Dieper graven](#)
[Over CollectieveKracht](#)
[FAQ](#)
[Aanmelden](#)

[Overzicht](#)
[Kennissbank](#)
[Leden](#)

Fijnanda van Klingeren
professor in ondernemen bij
Erasmus School of Management, Erasmus University Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Nicole de Koning
innovatie bij TNO
[Opdraken als contact](#)

Efsthios Margaritis
assistent professor bij
Technische Universiteit Delft
[Opdraken als contact](#)

Thomas Matijssen
hoogleraar in ondernemen bij
Erasmus School of Management, Erasmus University Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Ingmar van Meerkkerk
assistent professor Public Administration bij Erasmus University Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Heleen Mees
assistent professor of Environmental Economics bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Lucas Meijs
professor of Innovation, Civil Society and Business and professor of Strategic Relationship bij Rotterdam School of Management, Erasmus University
[Opdraken als contact](#)

Annemarie Mink
assistent professor bij TNO - TNO Energy Transition Studies
[Opdraken als contact](#)

Bert van der Moolen
hoogleraar in Ondernemingskunde bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Tine De Moor
hoogleraar Social Enterprise and Entrepreneurship bij Rotterdam School of Management, Erasmus University
[Opdraken als contact](#)

Daniel Oberski
Full professor social and health data science at TNO
[Opdraken als contact](#)

Jitske van Popering-Verkerk
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Jaco Quist
[Opdraken als contact](#)

Emiel Rijshouwer
[Opdraken als contact](#)

Angelique Ruiter
hoogleraar in Ondernemingskunde bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Katja Rusinovic
[Opdraken als contact](#)

Geert Rutten
Senior onderzoeker bij Vrije Universiteit Amsterdam
[Opdraken als contact](#)

Koen Saleminck
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Wouter Spekkink
assistent professor bij Erasmus School of Management, Erasmus University Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Jacobine van den Brink
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Hasse van der Veen
Senior onderzoeker bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Lotte Vermeij
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

[Inloggen](#)
[Contact](#)

[Home](#)
[Aangemelde collectieven](#)
[Collectievenlab](#)
[Partnerlabs](#)
[Dieper graven](#)
[Over CollectieveKracht](#)
[FAQ](#)
[Aanmelden](#)

[Overzicht](#)
[Kennissbank](#)
[Leden](#)

[Home](#)
[Partnerlabs](#)
[Sciencelab](#)
[Overzicht](#)

Overzicht

Kennissbank

Leden

Sciencelab

Wat is het Sciencelab?

Het Sciencelab is een trefpunt van wetenschappers die zich betrokken voelen bij burgercollectieven, van bestuurskundigen, juristen en bedrijfskundigen tot historici, gedrags- en communicatiewetenschappers. Zij willen hun kennis en inzichten toegankelijk maken en vertalen naar de praktijk.

Burgercollectieven staan voortdurend voor strategische keuzes om duurzaam te kunnen ontwikkelen. Zij kunnen daarbij een beroep doen op het Sciencelab om specifieke vragen via onderzoek uit te laten diepen. Zo kan de bespreking van de uitkomsten van de zelfscan in een burgercollectief al aanleiding zijn om de leden door te vragen op een specifiek thema.

Met het oog op deze onderzoeksvragen van collectieven ontwikkelt het Sciencelab een set van onderzoeksinstrumenten in de vorm van vragenlijsten en games. Het biedt ook services aan, bijvoorbeeld de verwerking en analyse van de gegevens en de rapportage van de uitkomsten.

Omgekeerd maakt het Sciencelab het de wetenschappers mogelijk om hun onderzoeksvragen over burgercollectieven op elkaar af te stemmen en zo mogelijk te bundelen. Dit voorkomt overlap en verspilling van energie.

SCIENCE LAB

Wetenschappers

Snel naar...

Vraagbaak

Kennissbank

Leden

Ben je als wetenschapper betrokken bij burgercollectieven? En wil je je aansluiten bij het Sciencelab?

[Inloggen](#)
[Contact](#)

[Home](#)
[Aangemelde collectieven](#)
[Collectievenlab](#)
[Partnerlabs](#)
[Dieper graven](#)
[Over CollectieveKracht](#)
[FAQ](#)
[Aanmelden](#)

[Overzicht](#)
[Kennissbank](#)
[Leden](#)

[Home](#)
[Partnerlabs](#)
[Sciencelab](#)
[Leden](#)

Leden Sciencelab

Sanne Akerboom
Universiteit Delft bij Universiteit Delft
[Opdraken als contact](#)

Flor Avelino
assistent professor & senior Sustainability Specialist bij TNO
[Opdraken als contact](#)

Jos Bijman
[Opdraken als contact](#)

Beitske Boonstra
[Opdraken als contact](#)

Arjen Buijs
Senior onderzoeker bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Damion Bunders
PhD-student bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Rense Corten
Universiteit Utrecht
[Opdraken als contact](#)

Darinka Ciszchke
assistent professor bij TU Delft
[Opdraken als contact](#)

Véronique De Herde
assistent onderzoeker, historici, biologie bij Universiteit Utrecht
[Opdraken als contact](#)

Koen Dortmans
[Opdraken als contact](#)

Ton Duffhues
Senior onderzoeker bij CollectieveKracht, Rotterdam School of Management, Erasmus University
[Opdraken als contact](#)

Jurian Edelenbos
[Opdraken als contact](#)

Carola van Eijk
assistent professor bij Universiteit Leiden, Instituut Bestuurskunde
[Opdraken als contact](#)

Mirjam Fokkema
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Bram van Helvoirt
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Thomas Hoppe
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Ina Horlings
[Opdraken als contact](#)

Leonard van't Hul
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Lise Jans
assistent professor bij Universiteit Rotterdam
[Opdraken als contact](#)

Philip Karre
[Opdraken als contact](#)

Reinout Kleinhans
assistent professor bij TU Delft, Instituut Bestuurskunde, Instituut Bestuurskunde, Instituut Bestuurskunde, Instituut Bestuurskunde
[Opdraken als contact](#)

Voorbeeld Tool *Ledenmotivatie*

- Vraag vanuit BC: wat motiveert onze leden om lid te worden en hoe evolueerde dit doorheen de tijd?
- Discreet-Keuze-Experiment

Keuze 1		Keuze 2	
	Welk		Welk energiet
	Bedr		Bedrijf A
Participatie van de consument in de werking van het bedrijf	Part	Participatie van de consument in de werking van het bedrijf	Participatie m
Hoe neemt het bedrijf beslissingen	Één	Hoe neemt het bedrijf beslissingen	Één lid één st
Focus op maatschappelijke impact of op het belang van leden	Foci leder	Focus op maatschappelijke impact of op het belang van leden	Focus op het t maatschappeli
Focus op "klein en lokaal" of "uitbreiding en groei"	Foci	Focus op "klein en lokaal" of "uitbreiding en groei"	Focus op uitbr
Diversificatie van producten aanbod (naast elektriciteit)	Veel	Diversificatie van producten aanbod (naast elektriciteit)	Geen diversifi
Aandeel duurzame energie	100'	Aandeel duurzame energie	66.6% duurza
Prijs per kWh in Eurocent	30 c	Prijs per kWh in Eurocent	30 cent
Wat gebeurt er met winst	Inve proje	Wat gebeurt er met winst	Dividend voor
Bedrijf A		Bedrijf A	
Bedrijf B		Bedrijf B	

Verdeel de punten volgens uw eigen redenen om lid te zijn van een energiecoöperatie.

Ecologische redenen (klimaat, milieu)	50
Sociale redenen (verbondenheid, sociale meerwaarde voor uzelf)	10
Financiële redenen (kosten en investeringen)	20
Maatschappelijke redenen (maatschappelijke impact, ontevredenheid met overheidsbeleid)	20
Totaal	100

Onderzoek naar motieven leden energiecoöperaties

- **Belangrijkste factor voor leden van Ecopower voor hun lidmaatschap zijn ecologische motieven.**
 - Leden geven zelf aan dat ecologische motieven voor hun het belangrijkste is.
 - Percentage duurzame energie heeft het grootste effect op voorkeuren van leden.
 - Bereidheid om te betalen hoogst voor duurzame energie: leden zijn bereid om 17 cent extra te betalen voor 33%, 27 cent voor 66%, en 18 cent voor 100% duurzame energie vergeleken met 0% duurzame energie.
- **Op één na belangrijkste factor is financieel** : sterke voorkeur voor lagere prijzen en voor verdelen van winst onder leden in plaats van de winst investeren in externe projecten.
- **Sociale en maatschappelijke overwegingen spelen een significante rol**, maar minder dan ecologische en financiële motieven.
- **Leden die voor 2003 lid zijn geworden** zijn voor het overgrote deel ecologisch gemotiveerd, terwijl leden die in 2003 of later lid zijn geworden ook materiële motivaties hebben voor hun lidmaatschap.

Rapportage -> nieuwe inzichten voor alle BCs!

Rapport Onderzoek naar Ledenvoorkeuren Ecopower

Dr. Fijnanda van Klingereren

Postdoctoral Researcher

Rotterdam School of Management, Erasmus University Rotterdam

Highlights

- De meest belangrijke factor voor leden van Ecopower voor hun lidmaatschap zijn ecologische motieven.
 - Leden geven zelf aan dat ecologische motieven voor hun het belangrijkste is.
 - Dit komt ook naar voren in het DKE: het percentage duurzame energie heeft het grootste effect op voorkeuren van leden.

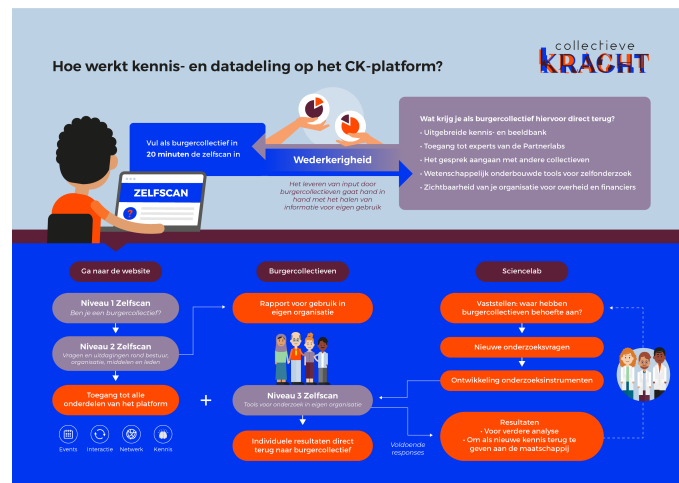

The screenshot shows the homepage of the 'collectieve KRACHT' website. The header includes a search bar with the text 'Zoeken' and a magnifying glass icon, and links for 'Inloggen' and 'Contact'. The main navigation bar has links for 'Home', 'Aangemelde collectieven', 'Collectievenlab', 'Partnerlabs', 'Dieper graven' (which is highlighted), 'Over CollectieveKracht', 'FAQ', and 'Aanmelden'. Below the navigation bar, there are four tabs: 'Kennisbank', 'Beeldbank', 'Infographics', and 'Toolbox'. The 'Dieper graven' section is titled 'Dieper graven' and contains the text: 'Voor gericht zoeken naar relevante kennis en informatie over de ontwikkeling en de veerkracht van burgercollectieven kun je dieper graven via:'. Below this text, there is a list of four items: 'de kennisbank - wetenschappelijke kennis voor burgercollectieven', 'de beeldbank - kennisclips, documentaires en andere video's over het fenomeen burgercollectief', 'infographics - kennis op een toegankelijke manier in beeld gebracht', and 'de bibliotheek - ervaringskennis, publicaties en rapporten van externe partijen (inhoud volgt)'.

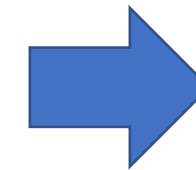

Door informatie over vele
burgercollectieven
+ volgen ontwikkeling door
herhaaldelijk invullen en
tools

Ontdekken en
bouwen van
mogelijke scenario's
voor
burgercollectieven??

Beter inschatten van
toekomstmogelijkheden
en meer evidence-
based beslissen binnen
het burgercollectief?

Toekomst van

- Aangemelde collectieven: 67
- Aantal deelnemers van de Partnerlabs: 92
- Tools (in ontwikkeling): 2
- Kennisbank: 70+ artikelen
- Infographics: 4
- Beeldbank: 30+

- Versterken uitwisseling tussen de collectievenlab en partnerlabs (overheid, wetenschap, financiering)
- Door begeleide groei van het aantal aangesloten en actieve burgercollectieven
 - Deel je profiel -> via zelfscan
 - Deel je data -> via tools
 - Deel je kennis -> uitbouwen archieffunctie
 - Op termijn mogelijkheid van scenariobuilding om in te schatten is hoe individuele BCs zich gaan ontwikkelen
- **DURF TE VRAGEN**

Waar ligt de toekomst van burgercollectieven in Nederland (en daarbuiten)?

- Vertrouwenscrisis overheid – samenleving: kunnen BCs maatschappelijke democratie versterken?
- Geopolitiek: meer zelf en meer lokaal (energie en voedsel)?
- Klimaat, stikstof, natuur: gebiedscoöperaties, public-collective partnerships?
- Sociaal welzijn: gemeenschapsvorming en armoedebestrijding in de vorm van wijkcoöperaties, zorgcoöperaties, Coöperatieve sociale ondernemingen?

Maken burgercollectieven zich onmisbaar bij aanpak van actuele en toekomstige vraagstukken?

#NachtvanCollectieveKracht

SAVE THE DATE!
17 februari 2023

collectieve KRACHT

Dank!

Institutions
for Collective Action
www.collective-action.info

Stichting
Erasmus
Trustfonds

stichting
Goeie Grutten

RSM
Erasmus

de nacht van
collectieve
KRACHT

OPENING DEBAT

PHILIP KARRÉ | ERASMUS UNIVERSITEIT

#NachtvanCollectieveKracht

met steun van:

SAMEN WERKEN AAN DE WIJK

Een bestuurskundige reflectie op de relatie tussen wijkcoöperaties en gemeente in Rotterdam

Dr. P.M. Karré

Dr. I.F. van Meerkerk

Erasmus School of
Social and
Behavioural Sciences

inholland
hogeschool

Dr. Philip Karré

- Sociaal ondernemen en sociale innovatie.
- Hybride organisaties en hybride governance arrangementen.
- karre@essb.eur.nl
- www.hybrideorganisaties.nl

Dr. Ingmar van Meerkerk

- Maatschappelijke zelforganisatie en burgerparticipatie.
- Boundary spanning
- vanmeerkerk@essb.eur.nl
- <https://www.eur.nl/people/ingmar-van-meerkerk>

- Vergelijkbare doelen, verschillende rationaliteiten.
 - Gemeente: efficiency, rechtmatigheid, gelijkheid, zorgvuldigheid.
 - Wijkcoöperaties: maatwerk, integraliteit, organisch handelen en organiseren.
- Effect: spreken elkaars taal niet, begrijpen elkaar onvoldoende. Vooroordelen over en weer.
- Eigen kijk op de wereld en spanningen tussen rationaliteiten niet per se verkeerd, maar moeten productief worden gemaakt.
- Ken jezelf!
 - Wijkcoöperaties als hybride organisaties vaak nog ambigu en ongrijpbaar, veel diversiteit, professionaliseringsslag mogelijk.
 - Gemeente door taakdifferentiatie, specialisatie en omvang vaak 'meerkoppig monster'.
- Aantal praktische manieren om te gaan met spanningen (loods in gemeenteland, nieuwe vormen van financiering, etc.)
- Maar vooral: relatietherapie / gezamenlijk leer- en ontwikkeltraject. Verplaats je in de ander (*frame reflectie*).
- Werk aan de professionalisering van de relatie, maar vooral ook van de eigen organisatie.

de nacht van
collectieve
KRACHT

DEBAT

NATASJA VAN DEN BERG | DAGVOORZITTER
INGMAR VAN MEERKERK | ERASMUS UNIVERSITEIT
JASPER KLAPWIJK | ENERGIECOÖPERATIE ZUIDERLICHT
JOSJE DEN RIDDER | SOCIAAL CULTUREEL PLANBUREAU
ROLAND KLUSKENS | GEMEENTE ARNHEM

de nacht van
collectieve
KRACHT

BORREL

met steun van:

